

Skolväsendet – övergripande skolfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om övergripande skolfrågor i skolväsendet och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, pågående arbeten och vidtagna åtgärder.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. åtgärder för att höja kunskapsresultaten, ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, skolvalet, fristående skolor och tillsyn.

I betänkandet finns 19 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 90 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Bakgrund	7
Utskottets överväganden	8
Åtgärder för att höja kunskapsresultaten	8
Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet	17
Val av skola	22
Fristående skolor m.m.	26
Tillsyn	34
Särskilda undervisningsformer	38
Avgifter i skolan	41
It i skolan	43
Motioner som bereds förenklat	46
Reservationer	47
1. Uppflyttning till högre årskurs, punkt 1 (M, L)	47
2. Undervisningstiden, punkt 2 (M, C, L, KD)	47
3. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten, punkt 3 (M)	48
4. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten, punkt 3 (SD)	49
5. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten, punkt 3 (KD)	50
6. Ansvarsfördelningen, punkt 4 (M)	51
7. Resursfördelningen, punkt 5 (KD)	52
8. Ett aktivt skolval, punkt 6 (M, C, L, KD)	52
9. Placering vid en skolenhet, punkt 7 (V)	53
10. Kösystemet för kommunala och fristående skolor, punkt 8 (M, L)	54
11. Kösystemet för kommunala och fristående skolor, punkt 8 (C)	55
12. Kösystemet för kommunala och fristående skolor, punkt 8 (V)	55
13. Vinster m.m., punkt 9 (M)	56
14. Vinster m.m., punkt 9 (SD)	56
15. Fristående skolor med konfessionell inriktning, punkt 10 (SD)	57
16. Skolinspektionens uppdrag, punkt 11 (M)	58
17. Fjärrundervisning, punkt 12 (M, C, L, KD)	59
18. Översyn av regleringen om avgifter, punkt 14 (V)	59
19. E-utbildning och digitala läromedel, punkt 15 (C)	60
Särskilda yttranden	61
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (M)	61
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (SD)	61
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (C)	61
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (L)	61
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (KD)	62
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	63
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	63
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet under förslagspunkt 16	73

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Åtgärder för att höja kunskapsresultaten

1. Uppflyttning till högre årskurs

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 35 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34.

Reservation 1 (M, L)

2. Undervisningstiden

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:502 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2016/17:1361 av Alexandra Anstrell (M) och

2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 2 (M, C, L, KD)

3. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 26,

2016/17:951 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2016/17:1378 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:1385 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:1896 av Mathias Tegnér (S),

2016/17:2251 av Thomas Finnborg (M),

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 14.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (KD)

Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet

4. Ansvarsfördelningen

Riksdagen avslår motion

2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 6 (M)

5. Resursfördelningen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:680 av Anette Åkesson (M),

2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2016/17:3383 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3.

Reservation 7 (KD)

Val av skola

6. Ett aktivt skolval

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1944 av Jörgen Warborn (M),

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 26,

2016/17:3070 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 2,

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 38 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 8.

Reservation 8 (M, C, L, KD)

7. Placering vid en skolenhet

Riksdagen avslår motion

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 9 (V)

Fristående skolor m.m.

8. Kösystemet för kommunala och fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 25,

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 39 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 10 (M, L)

Reservation 11 (C)

Reservation 12 (V)

9. Vinster m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:38 av Jeff Ahl (SD),

2016/17:2519 av Robert Stenkvist m.fl. (SD) yrkande 3 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 13 (M)

Reservation 14 (SD)

10. Fristående skolor med konfessionell inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:135 av Aminéh Kakabaveh (V) yrkande 3,

2016/17:149 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD) yrkande 2,

2016/17:905 av Yilmaz Kerimo (S),

2016/17:2257 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD)
yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:2475 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD)
yrkandena 1 och 2.

Reservation 15 (SD)

Tillsyn

11. Skolinspektionens uppdrag

Riksdagen avslår motion
2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 3
och 6.

Reservation 16 (M)

Särskilda undervisningsformer

12. Fjärrundervisning

Riksdagen avslår motion
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 30.

Reservation 17 (M, C, L, KD)

13. Distansundervisning

Riksdagen avslår motion
2016/17:590 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S).

Avgifter i skolan

14. Översyn av regleringen om avgifter

Riksdagen avslår motion
2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 18 (V)

It i skolan

15. E-utbildning och digitala läromedel

Riksdagen avslår motionerna
2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 7,
2016/17:1897 av Åsa Eriksson m.fl. (S) och
2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 19 (C)

Övrigt

16. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna
punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 27 april 2017

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Roza Güclü Hedin (S), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utbildningsutskottet 92 motionsyrkanden om övergripande skolfrågor i skolväsendet från allmänna motionstiden 2016/17, varav 45 yrkanden behandlas förenklat. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionerna rör bl.a. frågor om åtgärder för att höja kunskapsresultaten, ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet, skolvalet, fristående skolor och tillsyn.

Bakgrund

Skolväsendet omfattar enligt skollagen (2010:800) skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, som inkluderar utbildning i svenska för invandrare (sfi), samt särskild utbildning för vuxna. I skolväsendet ingår också fritidshem. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda. Regelverket är så långt det är möjligt gemensamt för alla skolformer och huvudmän.

I det här betänkandet behandlar utskottet främst motioner från den allmänna motionstiden om övergripande frågor i skolväsendet. Utskottet behandlar även grundläggande frågor om utbildningen i skolväsendet i betänkande 2016/17:UbU17. Frågor om lärare och elever i skolväsendet behandlas i utskottets planerade betänkande 2016/17:UbU18.

Utskottets överväganden

Åtgärder för att höja kunskapsresultaten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om undervisningstiden, uppflyttning till högre årskurs och övriga åtgärder för att höja kunskapsresultaten.

Jämför reservationerna 1 (M, L), 2 (M, C, L, KD), 3 (M), 4 (SD) och 5 (KD).

Motionerna

Undervisningstiden

I kommittémotion 2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 begärs utökad undervisningstid i grundskolan. Enligt motionärerna ger internationella studier stöd för sambandet mellan utökad undervisningstid och kunskapsresultat. Exempelvis har utökad undervisningstid gett positiva effekter för elevernas resultat i matematik, såväl i lägre som i högre årskurser, och för flickor, utrikes födda och elever med svagare socioekonomisk bakgrund. Vidare framhåller motionärerna att internationell forskning visar att tidiga insatser har störst effekt på elevernas kunskapsutveckling. Motionärerna föreslår därför att man i ett första steg utökar skoldagarna med en timme per dag i lågstadiet.

I motion 2016/17:502 av Jesper Skalberg Karlsson (M) begärs utökad matematikundervisning i grundskolan. Motionären framhåller ökande brister i matematikkunskaperna och konstaterar att svenska elever får mindre undervisning i matematik än vad elever i andra jämförbara länder får.

I motion 2016/17:1361 av Alexandra Anstrell (M) vill motionären utreda möjligheterna att förändra den svenska skolan i grunden och införa ett system med tre terminer i stället för dagens två. Motionären framhåller att internationell forskning visar att barn tappar i sin utveckling under långa sommarlov.

Uppflyttning till högre årskurs

I partimotionerna 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 35 och 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34 begärs att skollagen ses över så att lärare får större möjligheter att låta elever som inte når kunskapsmålen gå om en årskurs. Motionärerna konstaterar att det i dag är rektorn som beslutar om en elev som inte nått kunskapsmålen ska få gå om ett år.

Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten

I kommittémotion 2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 föreslår motionärerna att man för att öka likvärdigheten i skolan ska ge Skolverket i uppdrag att ta fram exempel på hur examinationer kan utformas för att mäta elevers kunskapsresultat kopplat till målen i grundskolan och gymnasiet obligatoriska kurser.

I yrkande 4 framhåller motionärerna behovet av att tydliggöra och stärka det centrala innehållet i de olika kursplanerna i grundskolan och ämnesplanerna i gymnasieskolan.

I motion 2016/17:2251 av Thomas Finnborg (M) anser motionären att man ska se över utbildningsstödet för familjehemsplacerade barn. Motionären påpekar att Skolinspektionen i mars 2015 konstaterade att ungdomar i landets 24 särskilda ungdomshem får för lite undervisning i för få ämnen med lärare som ibland saknar behörighet. Institutionerna bör därför värna om att undervisningen kan genomföras på ett mer kvalificerat sätt.

I kommittémotion 2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 26 begärs att man snarast ska utreda möjligheten att införa nivågruppering av undervisningen i matematik, svenska och engelska fr.o.m. årskurs 4. Motion 2016/17:1385 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) har samma innebörd. Motionärerna påpekar i motionen att det har missgynnat såväl studiestarka som studiesvaga elever att alternativkurserna i engelska och matematik har upphört.

I motion 2016/17:1378 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) föreslår motionärerna att det ska vara möjligt att ha en statligt tillsatt rektor enligt den s.k. academy schools-modellen, enligt vilken man i England har omvandlat skolor som haft omfattande problem till academy schools. Motionärerna anser att införandet av ett liknande system i Sverige skulle hjälpa till att vända den negativa trenden med fallande skolresultat.

I kommittémotion 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 14 framhålls problemet med pojkars sämre prestationer i skolan. Motionärerna konstaterar att det inte går lika bra för pojkar som för flickor i skolan och att pojkarnas sämre prestationer är ett jämställdhetsproblem och ett framtida samhällsproblem som behöver adresseras. OECD framhåller enligt motionärerna lösningar i form av en ökad medvetenhet hos lärarkåren, ett bättre individuellt perspektiv för varje elev och smidigare övergångar mellan grundskola, högre utbildning och arbetsliv.

I motion 2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1 anser motionären att kunskapsresultaten måste höjas för alla elever, inte bara för de högpresterande, för att nå resultat. Svensk skola ligger enligt motionären bra till inom vissa områden, såsom engelska, demokrati och trivsel i skolan, men svenska elever har relativt låga kunskapsresultat i matematik, naturvetenskap, teknik och andra moderna språk. Det finns också enligt motionären stora brister i likvärdigheten.

I motion 2016/17:951 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2 lyfter motionärerna fram grundskolans uppdrag. Många skolor kan enligt

motionärerna inte erbjuda det tidiga stöd som krävs för att elever inte ska halka efter. Att gå i skolan alltför länge med brister i basfärdigheterna riskerar att försvåra eller förstöra skolgången för många elever.

I motion 2016/17:1896 av Mathias Tegnér (S) förespråkar motionären en flexibel skolstart. Motionären framhåller att barn som är tidiga i utvecklingen inte kan börja skolan ett år tidigare på samma villkor som årskullen över och att ett extra år i förskolan skulle kunna ge barn med senare utveckling möjlighet att påbörja skolgången vid en mer lämplig tidpunkt.

Gällande rätt

Undervisningstiden

I skollagen (2010:800) anges att den obligatoriska verksamheten får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag (7 kap. 17 § skollagen).

Av 10 kap. 5 § skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För grundskolan finns bestämmelser om fördelning av den totala garanterade undervisningstiden i timmar för ämnen och ämnesgrupper i timplanen i skollagens bilaga 1. Undervisningstiden i matematik ska enligt timplanen uppgå till 1 125 timmar. Det anges inte i timplanen hur timmarna ska fördelas mellan olika årskurser eller stadier. Av 9 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) framgår att huvudmannen efter förslag av rektorn beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna i grundskolan. I skolförordningen anges även att huvudmannen beslutar om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden (9 kap. 3 §).

Uppflyttning till högre årskurs

I 4 kap. 4–7 §§ skolförordningen regleras frågan om uppflyttning till en högre årskurs. Enligt huvudbestämmelsen ska varje elev vid slutet av läsåret flyttas till närmaste högre årskurs. Rektorn får dock besluta att en elev inte ska flyttas till närmaste högre årskurs, om detta med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Innan rektorn fattar beslut i en sådan fråga ska elevens vårdnadshavare få tillfälle att yttra sig. Rektorn får inte ge i uppdrag åt någon annan att fatta ett sådant beslut. Rektorn får även på begäran av en elevs vårdnadshavare besluta att eleven får gå om en årskurs. Vidare får rektorn besluta att en elev ska flyttas till en högre årskurs än den som eleven redan tillhör eller normalt ska tillhöra, om eleven har goda förutsättningar att delta i utbildningen i den högre årskursen och elevens vårdnadshavare medger det.

Kunskapsresultaten

I en av skollagens portalparagrafer sägs att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt och att en strävan ska vara att uppväga

skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § andra stycket). I förarbetena till skollagen anges att de allmänt hållna formuleringarna i första hand utgör en grundval för tolkningen av andra mer konkret utformade bestämmelser (prop. 2009/10:165 s. 634).

En elevs svårigheter ska i första hand lösas inom ramen för den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 kap. 3 § skollagen. Enligt bestämmelsen ska elever utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 8 och 9 §§ skollagen).

Skolplikt och rätt till utbildning

Enligt skollagen har barn som är bosatta i landet skolplikt och en rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i den allmänna skolan (7 kap. 2 och 3 §§). Skolplikten inträder vid höstterminens start det kalenderår när barnet fyller sju år. Om det finns särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt först det kalenderår när barnet fyller åtta år. Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare (7 kap. 10 §). Om barnets vårdnadshavare begär det hos hemkommunen ska barnet redan höstterminen det år när barnet fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan (7 kap. 11 §).

Bakgrund och pågående arbete

Undervisningstiden

Regeringen beslutade den 16 mars 2017 om proposition 2016/17:143 En studieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor. Syftet med en studieindelad timplan är bl.a. att säkerställa att alla elever får den undervisningstid de har rätt till och att därmed bidra till en mer jämlik skola.

Regeringen beskriver i propositionen att studier visar att den nuvarande timplanen ger upphov till problem med bristande likvärdighet. Det förekommer variationer mellan olika skolor i hur mycket undervisningstid elever får inom olika ämnen. Erfarenheter visar att den nuvarande timplanen kan ge upphov till svårigheter för elever i samband med skolbyten. Med den nuvarande timplanen kan en elev i samband med skolbyten gå miste om centralt innehåll i ett visst ämne.

För att garantera att eleverna får den undervisningstid de har rätt till och för att bidra till en mer jämlik skola föreslår regeringen att det införs en ny, studieindelad timplan i grundskolan. I en studieindelad timplan kommer den minsta garanterade undervisningstiden att fördelas mellan låg-, mellan- och högstadiet. I propositionen lämnas även förslag om en förändring av bestämmelsen om anpassad studiegång. Ett beslut om anpassad studiegång innebär att en elev som inte klarar av att följa undervisning enligt timplanen och samtidigt nå kunskapskraven i alla ämnen kan få en anpassad studiegång och exempelvis få undervisningen i ett mindre antal ämnen. Detta kan leda till att en elev lämnar grundskolan utan att ha nått behörighet till gymnasieskolans nationella program. Regeringen föreslår att bestämmelsen i skollagen ändras för att tydliggöra att den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt det är möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolan. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Propositionen är planerad att behandlas av riksdagen under våren 2017.

Särskilt om undervisningstiden i matematik

Undervisningstiden i matematik utökades hösten 2013 med 120 timmar i grundskolan och motsvarande skolformer (prop. 2012/13:64, bet. 2012/13:UbU16, rskr. 2012/13:99). Den totala undervisningstiden i grundskolan ökade på motsvarande sätt med 120 timmar. I propositionen hänvisade regeringen till Skolverkets rapport Utökad undervisningstid i matematik (rapport 378, 2012), i vilken Skolverket gjorde bedömningen att en utökning av undervisningstiden bör fördelas med en timme i veckan i årskurs 1–3 för att få en fortsatt kunskapsutveckling i matematik.

Utskottet har uttalat att frågan om att införa fler matematiklektioner i högstadiet bör prioriteras och föreslog den 3 mars 2015 ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med relevanta förslag så att undervisningstiden i matematik kan utökas med en timme i veckan för samtliga elever i årskurs 7–9. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2014/15:UbU9 s. 15 f., rskr. 2014/15:135).

Utskottet föreslog vidare den 3 mars 2016 ett nytt tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en ytterligare utökning av undervisningstiden i matematik i årskurs 7–9 fr.o.m. 2017 för att stärka elevernas matematikkunskaper. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2015/16:UbU12, rskr. 2015/16:168).

Hösten 2016 utökades den minsta totala undervisningstiden med ytterligare 105 timmar i grundskolan, specialskolan och sameskolan samt i grundsärskolan, utom inom inriktningen träningsskolan (prop. 2015/16:149, bet. 2015/16:UbU21, rskr. 2015/16:256). I propositionen framgår att den utökade undervisningstiden ska användas för ämnet matematik i grundskolan. Enligt regeringens bedömning bör den utökade undervisningstiden användas för ämnet matematik även i specialskolan och sameskolan samt i grundsärskolan, utom inom inriktningen träningsskolan. Vidare gör regeringen bedömningen att utökningen av undervisningstiden bör förläggas till årskurs 4–6.

I proposition 2016/17:143 En stadiindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor föreslår regeringen att den ska ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om fördelningen av undervisningstiden i grundskolan (timplan). Grundskolans timplan i bilaga 1 till skollagen föreslås upphöra att gälla. I den promemoria från Utbildningsdepartementet som låg till grund för propositionen (U2016/03475/S) föreslogs att 105 undervisningstimmar från elevens val i grundskolan och specialskolan skulle föras över till ämnet matematik i årskurs 7–9. Med hänsyn till de två senaste utökningarna av undervisningstiden gjordes bedömningen att en rimlig förstärkning skulle uppgå till 105 timmar. I promemorian framgår också att denna tid bör förläggas till högstadiet i den stadiindelade timplanen för grundskolan.

Därefter har regeringen i 2017 års budgetproposition aviserat att den avser att föreslå att antalet timmar i matematik ökas med 105 timmar i högstadiet fr.o.m. den 1 juli 2019, samtidigt som antalet timmar i elevens val minskar i motsvarande grad (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16).

Kunskapsresultaten

Internationella undersökningar om kunskapsresultaten i skolan

De internationella studierna Trends in International Mathematics and Science Study (Timss) och Programme for International Student Assessment (PISA) mäter resultatutvecklingen över tid i matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Timss genomförs i årskurs 4 och 8 i matematik och naturvetenskap, och PISA genomförs bland 15-åringar (företrädesvis årskurs 9 i Sverige) i matematik, naturvetenskap och läsförståelse. Sverige har i båda dessa studier under en längre tid visat sjunkande resultat bland både flickor och pojkar i de högre årskurserna.

Den internationella kunskapsmätningen Timss 2015 visar dock ett trendbrott. Efter försämringar i tidigare undersökningar förbättras nu tre av fyra resultat. Fjärdeklassarna förbättrar sig i matematik och når samma nivå i

naturvetenskap som i förra undersökningen. Åttondeklassarna blir bättre i både matematik och naturvetenskap.

Även i PISA 2015 har den negativa trenden brutits och resultaten är tillbaka på samma nivå som 2009. Efter flera PISA-undersökningar med sjunkande resultat har nu svenska 15-åringars kunskaper förbättrats. Läsförståelsen och matematiken har förbättrats, och inom naturvetenskap syns tecken på en positiv utveckling. I den förra PISA-undersökningen från 2012 presterade svenska elever under genomsnittet för OECD-länder inom alla tre kunskapsområdena (Skolverket 2013, rapport 398, s. 32). Nu placerar sig Sverige på eller över genomsnittet.

När det gäller skillnaden mellan pojkars och flickors prestationer framgår att svenska pojkar och flickor presterar på samma nivå i både naturvetenskap och matematik. I läsförståelse presterar flickor på en högre genomsnittlig nivå än pojkar. Resultatskillnaderna i läsförståelse mellan pojkar och flickor har minskat jämfört med PISA 2012. Detta är ett genomgående mönster i nästan alla OECD-länder.

Andra åtgärder för att höja kunskapsresultaten

Skolverket fick den 9 juli 2015 i uppdrag av regeringen att ta fram och genomföra nationella skolutvecklingsprogram som riktar sig till huvudmän och skolor (U2015/03844/S). Syftet med de nationella skolutvecklingsprogrammen är att utveckla och stärka utbildningen för att ge eleverna de bästa förutsättningarna att utvecklas så långt som möjligt. Insatserna ska ha fokus på grundskolan och motsvarande skolformer samt på gymnasieskolan och gymnasiesärskolan och ska avse olika kompetensutvecklings- och stödinsatser. Insatserna ska riktas till hela systemet, från huvudmän till skolenhetsnivå. Skolverket redovisade under hösten 2015 och vintern 2016 en plan för åren 2016–2019 när det gäller utformning, innehåll och genomförande av uppdraget. Genomförandeplanen innefattar åtta olika program: systematiskt kvalitetsarbete, digitalisering, värden och kunskaper, betyg och bedömning, nyanländas lärande, skola och arbetsliv och högre studier, elevhälsa samt styrning och ledning. En utvärdering av de nationella skolutvecklingsprogrammen för 2016 och 2017 ska lämnas till Utbildningsdepartementet senast den 13 april 2018.

Skolverket har sedan 2015 även i uppdrag att, som en del i satsningen Samverkan för bästa skola, i dialog med skolhuvudmän göra insatser för att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten inom och mellan skolor (U2015/03357/S). Insatserna ska riktas till skolor med låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier och som har eller bedöms få svåra förutsättningar att förbättra sina resultat på egen hand. Bedömningen av vilka skolor som ska prioriteras ska främst baseras på underlag från Skolinspektionen som fått i uppdrag att lämna ett sådant underlag. Skolverket ska komma överens med varje berörd huvudman om hur insatserna ska utformas och genomföras. Samarbetet mellan Skolverket och respektive skolhuvudman kan pågå i upp till tre år. Regeringen fattade i januari 2017

beslut om att bredda Samverkan för bästa skola till att, utöver grundskolan och motsvarande skolformer samt gymnasie- och gymnasiesärskolan, även innefatta förskolan och förskoleklassen (U2017/00301/S). Skolverket ska följa upp satsningen och senast den 15 mars varje år redovisa hur genomförandet av uppdraget fortlöper.

Regeringen har vidare tillsatt 2015 års skolkommision (dir. 2015:35) som ska lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan. I skolkommisionens delbetänkande från maj 2016 (SOU 2016:38) redovisar kommissionen bl.a. en långsiktig plan med utvecklingsområden, som enligt kommissionen utgör en sammanhållen reformstrategi för att råda bot på skolsystemets systemsvagheter. I skolkommisionens delbetänkande redogörs för kommissionens överväganden inför dess kommande arbete med slutbetänkandet. Slutbetänkandet ska redovisas senast den 20 april 2017 (dir. 2016:86).

För att garantera att elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven upptäcks tidigt och får adekvat stöd har Utredningen om en läsa-skriva-räkna-garanti i sitt betänkande På goda grunder – en åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik (SOU 2016:59) föreslagit en åtgärdsgaranti i förskoleklassen och i årskurs 1 och 3 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 1 och 4 i specialskolan. Den föreslagna åtgärdsgarantin kan inte garantera att alla elever lär sig läsa, skriva och behärska grundläggande matematik utan garanterar att elever med behov av stöd upptäcks tidigt och får adekvata stödåtgärder. Betänkandet har remissbehandlas och bereds av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att ett flertal yrkanden behandlar de sjunkande resultaten i skolan och olika åtgärder för att komma till rätta med problemen, exempelvis större möjligheter att gå om en årskurs, utökad undervisningstid, nivågruppering av matematikundervisningen och examinationer utformade för att mäta elevers kunskapsresultat kopplat till målen i grundskolan.

Utskottet är medvetet om att den svenska grundskolan under en längre tid har visat sjunkande resultat. Det framgår av de internationella studierna Timss och PISA som mäter resultatutvecklingen över tid i matematik, naturvetenskap och läsförståelse. PISA-undersökningen från 2012 visade den största nedgången någonsin för Sveriges del och innebar att Sverige låg under OECD-genomsnittet i alla tre kunskapsområdena. Utskottet kan dock konstatera att den senaste PISA-undersökningen visar att fler elever lär sig mer. Trenden verkar ha vänt och kunskapsnivåerna ökar. När det gäller frågan om pojkars sämre prestationer i skolan kan utskottet även konstatera att PISA 2015 visar att svenska pojkar och flickor presterar på samma nivå i naturvetenskap och matematik men att resultatskillnaderna mellan könen i läsförståelse har minskat sedan PISA 2012.

Utskottet anser att det är glädjande och ett bevis på att det arbete som rektorer, lärare och elever gör varje dag har gett resultat. Utskottet anser dock att det kvarstår stora utmaningar för att behålla och ytterligare förbättra kunskapsresultaten i skolan även om Sverige nu har placerat sig över OECD-genomsnittet i den senaste PISA-undersökningen (PISA 2015).

Utskottet vill därför inledningsvis uppmärksamma det breda perspektiv som regeringen har för att höja kunskapsresultaten i skolan och höja likvärdigheten. Regeringen har vidtagit och vidtar en rad åtgärder för att säkerställa att tidiga insatser görs i skolan och att alla elever ska utvecklas så långt som möjligt. Det handlar bl.a. om att alla elever ska få den undervisningstid de har rätt till och att det är ett viktigt steg för en jämlik skola att fler elever klarar grundskolan och att ingen lämnas efter. Utskottet välkomnar därför propositionen om en stadieindelad timplan som ska säkerställa att alla elever får den undervisningstid de har rätt till och därmed öka jämlikheten i skolan (prop. 2016/17:143). Utskottet vill även lyfta fram de initiativ som regeringen tagit för att stärka elevernas kunskapsutveckling, bl.a. de insatser som görs inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen, insatserna inom Samverkan för bästa skola och 2015 års skolkommission. Vidare vill utskottet uppmärksamma den åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik som Utredningen om en läsa-skriva-räkna-garanti föreslår i sitt betänkande (SOU 2016:59). Utskottet anser att regeringens åtgärder är väl avvägda.

När det gäller frågor om matematikundervisningen vill utskottet upplysa om att regeringen under 2013 och 2016 utökade undervisningstiden i matematik i grundskolan med sammanlagt 225 timmar (prop. 2012/13:64, bet. 2012/13:UbU16, rskr. 2012/13:99 och prop. 2015/16:149, bet. 2015/16:UbU21, rskr. 2015/16:256). När det sedan gäller förläggningen av den utökade undervisningstiden föreslår regeringen i proposition 2016/17:143 En stadieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor att den ska ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om fördelningen av undervisningstiden i grundskolan (timplanen).

Utskottet kan konstatera att regeringen har aviserat en ytterligare utökning av undervisningstiden i matematik med 105 timmar i högstadiet fr.o.m. den 1 juli 2019, samtidigt med en minskning av undervisningstiden i elevens val i motsvarande grad (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16). Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår det där ett arbete med ändringar i skolförordningen (2011:185) i enlighet med vad som föreslås i promemorian En stadieindelad timplan i grundskolan och andra närliggande frågor. Förordningsändringarna avser utökad undervisningstid i matematik med 105 timmar i högstadiet och planeras – under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag i proposition 2016/17:143 – beslutas under hösten 2018 och träda i kraft den 1 juli 2019. Utskottet välkomnar en sådan utökning av undervisningstiden i matematik.

Utskottet vill när det gäller frågan om elevers möjlighet att gå om en årskurs påminna om den gällande regleringen på området och de åtgärder som beskrivits ovan som nu pågår för att förbättra kunskapsresultaten i skolan. När

det sedan gäller yrkandet om en flexibel skolstart vill utskottet framhålla att skollagen tillåter uppskjuten skolplikt genom att ett barn får börja fullgöra sin skolplikt först det kalenderår när barnet fyller åtta år om det finns särskilda skäl. Skollagen ger även möjlighet för barn att redan höstterminen det år när barnet fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan om barnets vårdnadshavare begär det hos hemkommunen. Utskottet finner inga skäl att föreslå någon ändrad reglering inom dessa områden.

Utskottet anser med det anförda att det inte finns skäl att tillstyrka motionerna 2016/17:502 (M), 2016/17:577 (S) yrkande 1, 2016/17:835 (SD) yrkande 26, 2016/17:951 (S) yrkande 2, 2016/17:1361, 2016/17:1378 (SD), 2016/17:1385 (SD), 2016/17:1896 (S), 2016/17:2251 (M), 2016/17:3040 (M) yrkande 1, 2016/17:3045 (M) yrkandena 3 och 4, 2016/17:3346 (KD) yrkande 14, 2016/17:3372 (M) yrkande 35 och 2016/17:3389 (M) yrkande 34.

Ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ansvars- och resursfördelningen i skolväsendet.

Jämför reservationerna 6 (M) och 7 (KD).

Motionerna

Ansvarsfördelningen

I kommittémotion 2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2 anser motionärerna att det behövs en ansvarsutredning för att säkerställa att styrkedjan i svensk skola förtydligas. I uppdraget ska det tydligt framgå vilket ansvar som ligger på respektive nivå i det svenska skolsystemet.

Resursfördelningen

Motion 2016/17:680 av Anette Åkesson (M) behandlar behovet av att kvalitetssäkra statistik och utvärderingskriterier för skolgång för nyanlända elever så att rätt resurser hamnar i rätt skola. Motionären påpekar att den statistik och de kriterier som används för utbetalning av statligt stöd till kommuner för nyanländas skolgång inte stämmer överens med verkligheten.

I kommittémotion 2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12 framhåller motionärerna att det behövs ökad flexibilitet med bibehållen kvalitet inom skolväsendet på landsbygden. Motionärerna anser att kommunerna bör ges ökade möjligheter att skapa flexibla lösningar för att uppfylla skolplikten, exempelvis skolundervisning fyra dagar i veckan för mindre barn med lång resväg.

I partimotion 2016/17:3383 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3 anser motionärerna att det ska genomföras en satsning på skolorna i de mest utsatta områdena. Kommunerna ska ha ansvar för att minska klassernas storlek och för att rekrytera de bästa och mest motiverade lärarna genom att erbjuda högre lön.

Gällande rätt och pågående arbete

Ansvarsfördelningen

Skolväsendet omfattar skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. I skolväsendet ingår också fritidshemmet. Obligatoriska skolformer är grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola (1 kap. 1 § skollagen).

Riksdagen och regeringen har ett övergripande nationellt ansvar för skolväsendets resultat och utveckling. Staten anger nationella mål, krav och riktlinjer för verksamheterna i skollagen (2010:800), läroplanerna och andra författningar. Staten ansvarar för tillsyn, statlig kvalitetsgranskning samt nationell uppföljning och utvärdering genom de statliga förvaltningsmyndigheterna inom området (Skolverket och Skolinspektionen).

I 2 kap. skollagen finns bestämmelser om huvudmän och ansvarsfördelning inom skolväsendet. Inom skolväsendet är staten huvudman för specialskolan och sameskolan. Kommunerna, i vissa fall landstingen, och enskilda kan vara huvudmän för övriga skolformer (förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och fritidshemmet). När kommunen är skolhuvudman är det kommunfullmäktige som är mottagare av statens uppdrag och som enligt kommunallagen (1991:900) och skollagen ska utse en eller flera nämnder för att fullgöra det statliga skoluppdraget.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Det innebär att huvudmännen ansvarar för att inom regelverkets ramar bedriva och organisera sin verksamhet så att målen nås.

I skollagen framgår också det ansvar som rektorer och förskolechefer har för ledningen av utbildningen (2 kap. 9–12 §§ skollagen).

Resursfördelningen

Den största delen av verksamheterna inom skolväsendet bedrivs av kommunerna och finansieras dels med kommunala skatteintäkter, dels med statsbidrag som beslutas av riksdagen efter förslag från regeringen i budgetpropositionen. Statsbidragen kan vara generella eller riktade. De generella statsbidragen finns inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna, som bereds av finansutskottet, och de riktade statsbidragen finns inom bl.a. utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, som bereds

av utbildningsutskottet. Därutöver ersätts kommunsektorn för ökade kostnader till följd av reformer inom utbildningsområdet i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Sådana ersättningar finns också inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna.

Kommunerna fördelar resurser för utbildning inom skolväsendet dels till sina egna förskole- och skolenheter, dels till andra huvudmän enligt särskilda bestämmelser om bidrag till fristående verksamheter, interkommunal ersättning och ersättning till statliga skolor.

Enligt 2 kap. 8 a § skollagen ska kommuner fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Paragrafen omfattar fördelning av resurser såväl till kommunernas egna verksamheter som till enskilda huvudmän. Det är alltså förutsättningarna och behoven som ska vara styrande vid resursfördelningen. Bestämmelsen reglerar inte närmare hur resurserna ska fördelas, men anger att de ska fördelas utifrån dessa grunder (prop. 2013/14:148, bet. 2013/14:UbU21, rskr. 2013/14:292).

Bidraget till fristående verksamheter, dvs. verksamheter med enskild huvudman, består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelningen av resurser till den egna verksamheten – den s.k. likabehandlingsprincipen (10 kap. 37–39 §§, 16 kap. 53 § och 17 kap. 32 § skollagen).

Skolkostnadsutredningen

Den förra regeringen tillsatte i september 2014 Skolkostnadsutredningen, som bl.a. hade i uppdrag att kartlägga hur budgeteringen och redovisningen går till i kommuner och hos enskilda huvudmän för fristående skolor, med syftet att en jämförbar ekonomisk information på skolenhetsnivå skulle kunna presenteras (dir. 2014:126). Utredningen lämnade sitt slutbetänkande i september 2016 (SOU 2016:66). I betänkandet föreslår utredningen bl.a. att särskilda regler ska införas för fristående skolor inriktade på elever som har ett så omfattande behov av särskilt stöd att tilläggsbelopp ska lämnas. Betänkandet har remitterats, med sista svarsdatum den 1 mars 2017.

Skolkommissionen

Skolkommissionen förordar i sitt delbetänkande Samling för skolan – Nationella målsättningar och utvecklingsområden för kunskap och likvärdighet (SOU 2016:38) en starkare statlig styrning av skolans finansiering för att uppnå kvalitet och likvärdighet. Kommissionen arbetar inför slutbetänkandet med två alternativa modeller: dels en nationellt bestämd resursfördelningsmodell som utifrån elevsammansättningen anger en lägsta nivå för varje kommuns resurstilldelning för undervisning och elevhälsa, dels ett nytt sektorsbidrag för skolan. Modellerna innebär också att elevernas socioekonomiska bakgrund får större betydelse för kommunernas ersättning till de fristående skolorna. Slutbetänkandet ska redovisas senast den 20 april 2017 (dir. 2016:86).

Extra resurser till kommunerna

De 46 kommuner som tagit emot störst andel nyanlända barn och ungdomar tilldelades 200 miljoner kronor 2015 för att stötta utbildningsverksamheten i kommunen. Skolverket, som har i uppdrag att fördela bidraget, har fördelat det proportionellt mot antalet asylsökande/kommunplacerade barn i respektive kommun. Summorna varierar mellan ca 1,2–9,1 miljoner kronor. Regeringen har även initierat ett resurstillskott om totalt 10 miljarder kronor till kommuner, landsting och civilsamhället som var avsett att användas under 2015 och 2016 (prop. 2015/16:47 Extra ändringsbudget för 2015). Detta kunde också användas för att upprätthålla och förbättra mottagandet av nyanlända barn och elever.

Under 2016 beviljade Skolverket åtta kommuner som tagit emot många nyanlända barn och ungdomar i förhållande till sitt totala elevantal sammanlagt 100 miljoner kronor. Pengarna skulle stötta utbildningsverksamheten i kommunerna.

Ledningen av utbildningen

I 2 kap. skollagen finns bestämmelser om ledningen av utbildningen. Enligt 2 kap. 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Det är rektorn och förskolechefen som beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektor och förskolechefen fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Rektor och förskolechefen får ge i uppdrag åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som ankommer på rektor eller förskolechefen, om inte annat anges (2 kap. 10 § skollagen).

Regeringen tog 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.1) initiativ till en nationell samling för läraryrket, inom vilken arbetsmarknadens parter på skolans område arbetar tillsammans för att göra läraryrket mer attraktivt. Mot bakgrund av diskussionerna inom den nationella samlingen för läraryrket tillsatte regeringen den 15 september 2016 en särskild utredare som ska lämna förslag som syftar till att ge lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer bättre förutsättningar att utföra sina uppdrag (dir. 2016:76). Vissa delar av uppdraget, som bl.a. avser om förskolechefer i förskolan bör benämnas rektorer i skollagen, ska redovisas senast den 1 juni 2017. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 1 december 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att regeringen avser att på flera sätt utveckla styrningen av myndigheter (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16). Regeringen anser bl.a. att detaljstyrningen bör minska till förmån för en mer strategisk styrning som kännetecknas av tillit och förtroende. Inriktningen är att skapa bästa möjliga förutsättningar för den offentliga förvaltningen att förverkliga regeringens politik. När det gäller Skolverket har bl.a. Statskontoret visat på behovet av att minska detaljeringsnivån i regeringens styrning (Statskontorets rapport Myndighetsanalys av Statens skolverk, 2015:16).

Utskottet kan vidare konstatera att generella statsbidrag bör vara utgångspunkten när staten förmedlar pengar till kommunerna, även om det finns tillfällen när riktade bidrag är lämpliga att använda. Läget inom skolväsendet är för närvarande sådant att det finns behov av riktade statsbidrag. Utskottet vill i sammanhanget upplysa om att utskottet med intresse följer upp de riktade statsbidragen inom skolområdet (se bet. 2015/16:UbU1 och 2016/17:UbU1).

De riktade statsbidragen är i sig ett symptom på den oklara styrkedja som bl.a. OECD identifierat (OECD:s rapport *Improving Schools in Sweden – An OECD Perspective*). Utskottet vill framhålla att regeringen därför har tillsatt 2015 års skolkommision som kan bidra till att långsiktigt minska behoven av de många riktade statsbidrag som i dag finns på området. Regeringen arbetar också kontinuerligt för att uppnå en strategisk användning av statsbidragen och med att fortsätta förbättra styrningen inom skolans område. Utskottet gör liksom regeringen bedömningen att detta kommer att öka den samlade effekten av statens satsningar och på så sätt bidra till en bättre skola för alla elever (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16).

Utskottet vill även påminna om det ansvar som kommunerna har enligt skollagen att fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov och att resurserna ska fördelas såväl till kommunernas egna verksamheter som till enskilda huvudmän. När det gäller frågan om hur det statliga stödet fördelas av Skolverket till nyanländas skolgång vill utskottet i enlighet med vad som anförs ovan betona vikten av att minska detaljeringsnivån i regeringens styrning av myndigheter till förmån för en styrning som kännetecknas av tillit och förtroende.

Utskottet ser inga skäl att föregripa regeringens arbete i fråga om ansvars- och resursfördelningen och avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:680 (M), 2016/17:2659 (KD) yrkande 12, 2016/17:3040 (M) yrkande 2 och 2016/17:3383 (KD) yrkande 3.

Val av skola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett aktivt skolval och placering vid skolenhet.

Jämför reservationerna 8 (M, C, L, KD) och 9 (V).

Motionerna

Ett aktivt skolval

I partimotion 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 38, partimotion 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 8 och kommittémotion 2016/17:3070 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 2 begär motionärerna att det ska införas en rätt till ett aktivt skolval i samtliga kommuner i Sverige. Motionärerna värnar det fria skolvalet och anser att valfriheten är en rättighet som alla elever ska garanteras. För att det aktiva skolvalet ska bli möjligt för alla bör informationsinsatserna öka och jämförelser mellan skolorna bli tydliga.

Även i kommittémotion 2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 26 begär motionärerna att det ska införas ett aktivt skolval. Motionärerna anser att det är viktigt att det blir lättare att söka till olika skolor och att föräldrar kan få stöd i detta, speciellt föräldrar som inte har svenska som modersmål. Informerade val har enligt motionärerna visat sig vara av stor betydelse när många nyanlända elever börjar i den svenska skolan.

Vidare begärs i motion 2016/17:1944 av Jörgen Warborn (M) att det ska införas ett aktivt skolval. Motionären framhåller att elever och vårdnadshavare kommer att göra ännu mer genomtänkta val om det införs ett aktivt skolval och att skolor kommer att profilera sig tydligare, vilket kommer att öka mångfalden.

Placering vid skolenhet

I partimotion 2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 anser motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om att en kommun ska få göra undantag från bestämmelserna om placering enligt vårdnadshavarnas önskemål nära hemmet om det finns särskilda skäl med hänsyn till kommunens mottagande av nyanlända elever eller andra elever som varit bosatta i landet en kortare tid.

Bakgrund och gällande rätt

Möjlighet att välja skola

År 1993 överlämnade regeringen propositionen Valfrihet i skolan till riksdagen, som beslutade att införa en möjlighet för elever och föräldrar att

välja skola (prop. 1992/93:230, bet. 1992/93:UbU17, rskr. 1992/93:406). Den 1 juli 1994 blev det möjligt för eleverna att välja en annan kommunal skola än den som låg närmast. Det gick att välja en skola både i och utanför hemkommunen.

Enligt 10 kap. 25 § skollagen (2010:800) har en elev rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Särskilda skäl kan vara bl.a. mobbning och andra allvarliga konfliktsituationer. Prövningen ska göras av den kommun där barnet önskar fullgöra sin utbildning. Hemkommunens inställning i frågan om ersättning för mottagandet är utan betydelse i frågan om barnet ska tas emot eller inte (se prop. 2009/10:165 s. 737).

Att elever ska ha nära till skolan regleras i 10 kap. 29 § skollagen. I bestämmelsen sägs att varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt för eleverna från kommunikationssynpunkt.

I 10 kap. 30 § skollagen anges att en elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola. I bestämmelsen sägs också att kommunen i annat fall endast får frångå elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Fristående skolors skyldighet att vara öppna för alla elever som har rätt till utbildning i den aktuella skolformen är föreskriven i lag (t.ex. 10 kap. 35 § skollagen). Vid urval till fristående förskoleklasser, grundskolor och grundskolskolor som har fler sökande än det finns platser får en huvudman för en sådan skola, som använder anmälningstid som en urvalsgrund, välja att ta emot ett begränsat antal elever per läsår (särskild kvot) som ges företräde framför övriga sökande. I den särskilda kvoten får bara de elever ingå som varit bosatta i landet kortare tid än två år före starten av det aktuella läsåret (se förordningen [2016:910] om särskild kvot för fristående skolor).

Information om utbildningar

Sedan den 1 juli 2015 regleras i 29 kap. 19 § skollagen att kommuner är skyldiga att informera vårdnadshavare och elever om utbildningar som erbjuds i eller av kommunen och om riksrekryterande utbildningar. Informationen ska utformas enligt 6 kap. 8 a § andra stycket kommunallagen (1991:900), dvs. vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. Bestämmelsen i kommunallagen syftar till att säkerställa att allmänheten ges god information om de valmöjligheter som finns när enskilda kan välja en särskild utförare av nämndens tjänster.

En skolhuvudman är vidare enligt 29 kap. 19 a § skollagen skyldig att lämna sådana uppgifter om verksamhetens organisation och ekonomiska förhållanden till Skolverket som behövs för allmänhetens insyn.

Bestämmelserna tillämpas på utbildningar som påbörjats efter den 30 juni 2015 (prop. 2013/14:112, bet. 2013/14:UbU22, rskr. 2013/14:357).

Webbplatsen Välja skola

Skolverket har haft regeringens uppdrag att utveckla och senast den 1 juli 2015 driftsätta ett nytt informationssystem (se bl.a. Skolverkets regleringsbrev för 2014 och 2015). I förordningen (2015:195) om ett nationellt informationssystem för skolväsendet har regeringen beslutat vilka uppgifter Skolverket ska publicera på webbplatsen. I förordningen framgår bl.a. att informationssystemet för varje skolenhet i förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan ska innehålla en uppgift om hur många lärare det finns i förhållande till antalet elever, andel legitimerade lärare, tillgång till speciallärare eller specialpedagog, förelägganden från Skolinspektionen och huvudmannens juridiska form.

Skolverket har utvecklat informationssystemet genom webbplatsen Välja skola som möjliggör jämförelser mellan skolor (se Skolverkets redovisning av regeringsuppdraget, rapport 2016-03-08, dnr 2012:1002). På webbplatsen presenteras olika mått på skolors kvalitet och resultat. Syftet med webbplatsen är att ge elever och föräldrar stöd vid valet av skola. Webbplatsen ger hjälp att hitta olika jämförbara uppgifter om lärare och elevresultat för skolorna. Det finns också exempel på frågor som elever och föräldrar kan ställa till skolor för att få veta mer.

Undantag från bestämmelser om placering enligt vårdnadshavarnas önskemål

Regeringen kom den 23 oktober 2015 överens med Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna om insatser med anledning av flyktingkrisen. Som ett led i genomförandet av överenskommelsen när det gäller insatser på skolområdet beslutade regeringen den 26 november 2015 direktiv till en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder för att säkra kommuners möjlighet att tillgodose nyanlända elevers rätt till utbildning (dir. 2015:122). I uppdraget ingick bl.a. att utreda hur kommuner i större utsträckning ska kunna placera elever i andra skolor än de närliggande för att främja en jämnare fördelning av nyanlända elever och förbättra förutsättningarna för integration.

Utredningen om utbildning för nyanlända (SOU 2016:9) har föreslagit att en kommun när det gäller grundskolan och grundsärskolan ska få göra undantag från bestämmelserna om placering enligt vårdnadshavarnas önskemål och elevers berättigade krav på en placering nära hemmet om det finns särskilda skäl med hänsyn till kommunens mottagande av nyanlända

elever eller andra elever som varit bosatta i landet en kortare tid. I förskoleklassen ska en kommun få göra undantag från bestämmelserna om placering enligt vårdnadshavarnas önskemål och elevers berättigade krav på en placering nära hemmet om det finns särskilda skäl med hänsyn till kommunens mottagande av elever som varit bosatta i landet en kortare tid. Betänkandet har remissbehandlats, och ett remissmöte hölls den 1 februari 2016. En proposition om mottagande av elever i kommunala skolor är planerad till september 2017.

I regeringens proposition 2015/16:184 Fler elever i fler skolor aviserar regeringen att den avser att återkomma i den del av utredningens uppdrag som rör fördelningen av elever mellan kommunala skolor.

Skolkommissionen

Regeringen har tillsatt 2015 års skolkommission (dir. 2015:35) som ska lämna förslag som syftar till höjda kunskapsresultat, förbättrad kvalitet i undervisningen och en ökad likvärdighet i skolan. I skolkommissionens delbetänkande från maj 2016 (SOU 2016:38) redovisar den bl.a. överväganden om åtgärder mot skolsegregation och för ett likvärdigt skolval. Kommissionen anger bl.a. att den ser ett behov av att utveckla en modell som möjliggör val av skola samtidigt som segregation och minskad likvärdighet motverkas. Ett obligatoriskt skolval som kombineras med relevant och allsidig information till elever och vårdnadshavare bör därför övervägas enligt kommissionen. Även regelverket för placering vid skolenhet bör enligt kommissionen ses över. Kommissionen avser att återkomma med förslag till åtgärder i slutbetänkandet, som ska lämnas senast den 20 april 2017.

Utskottets ställningstagande

För drygt 20 år sedan införde riksdagen en möjlighet för elever och föräldrar att välja skola.

Utskottet kan konstatera att skolor sedan 1990-talet blivit alltmer segregerade när det gäller elevers socioekonomiska bakgrund (se t.ex. IFAU rapport 2014:25). Utskottet noterar även att Timss Advanced 2015 (Trends in International Mathematics and Science Study) visar att elever som är födda i Sverige och har minst en svenskfödd förälder i genomsnitt presterar bättre än elever som är födda utomlands och elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

När det gäller yrkanden om att göra det fria skolvalet obligatoriskt vill utskottet framhålla att skolkommissionen i sitt delbetänkande från maj 2016 i likhet med OECD ser att det finns ett behov av att utveckla en modell som möjliggör val av skola samtidigt som segregation och minskad likvärdighet motverkas. Skolkommissionen anser att ett obligatoriskt skolval som kombineras med relevant och allsidig information till elever och vårdnadshavare bör övervägas. Utskottet vill även i sammanhanget lyfta fram Skolverkets arbete med webbplatsen Välja skola med syftet att ge elever och föräldrar stöd vid valet av skola och regleringen i skollagen.

När det sedan gäller yrkandet om möjligheten att göra undantag från bestämmelser om placering enligt vårdnadshavarnas önskemål nära hemmet, den s.k. närhetsprincipen, kan utskottet konstatera att Utredningen om utbildning för nyanlända (SOU 2016:9) föreslår att en kommun ska få göra sådana undantag om det finns särskilda skäl med hänsyn till kommunens mottagande av nyanlända elever eller andra elever som varit bosatta i landet en kortare tid. Utskottet noterar att regeringen aviserat att den avser att återkomma i den del av utredningens uppdrag som rör fördelningen av elever mellan kommunala skolor.

Utskottet anser att man bör avvakta regeringens beredningar av skolkommissionens slutbetänkande och betänkandet från Utredningen om utbildning för nyanlända. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:1944 (M), 2016/17:1988 (V) yrkande 4, 2016/17:2954 (C) yrkande 26, 2016/17:3070 (L, M, C, KD) yrkande 2, 2016/17:3372 (M) yrkande 38 och 2016/17:3389 (M) yrkande 8.

Fristående skolor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kösystemet för kommunala och fristående skolor, vinster m.m. och fristående skolor med konfessionell inriktning.

Jämför reservationerna 10 (M, L), 11 (C), 12 (V), 13 (M), 14 (SD) och 15 (SD).

Motionerna

Kösystemet för kommunala och fristående skolor

Partimotionerna 2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 39 och 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9 behandlar frågan om införande av ett gemensamt kösystem i varje kommun där samtliga kommunens kommunala skolor och friskolor ska ingå. Införandet av ett gemensamt kösystem måste enligt motionärerna ske med krav på transparens och garanterad rättssäkerhet för såväl skolhuvudmän som elever. Motionärerna framhåller att en sådan reform ger bättre möjligheter till mer blandade klasser.

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 25 begärs att friskolor ska ha samma möjligheter som kommunala skolor att ta emot nyanlända barn. Motionärerna anser att kommuner i större grad ska kunna placera elever i andra skolor än de närliggande.

I partimotion 2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 föreslår motionärerna att friskolors möjlighet att använda sig av kösystem vid antagning av elever bör tas bort. Motionärerna framhåller att möjligheten att

använda köer för antagning har stora segregeringseffekter och att det i många fall kan krävas flera års kötid för antagning.

Vinster m.m.

I partimotion 2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 4 anser motionärerna att det ska införas ett förbud för friskolor som är ställda under ett s.k. kunskapskontrakt att ta ut vinst. Motionärerna har i andra sammanhang föreslagit att Skolinspektionen ska upprätta en åtgärdsplan när en skola har kvalitetsbrister och att Skolverket därefter ska erbjuda dessa skolor ett obligatoriskt kunskapskontrakt med nationella resurser kopplade till vissa åtgärder som forskningen visar stärker kunskapsresultaten.

I kommittémotion 2016/17:2519 av Robert Stenkvist m.fl. (SD) yrkande 3 framhåller motionärerna att friskolor måste bygga upp en ekonomisk buffert. Enligt motionärerna ska det om en friskola kommer på obestånd finnas medel för att driva friskolan vidare tills kommunen får möjlighet att ta över de elever som gått på friskolan. Skolinspektionen ska godkänna en sådan buffert och se till att inga vinster tas ut innan bufferten är säkrad.

I motion 2016/17:38 av Jeff Ahl (SD) framhåller motionären att driftsformen med kommunala friskolor förtjänar en andra chans och att det bör utredas hur ett rimligt och attraktivt regelverk ska se ut.

Fristående skolor med konfessionell inriktning

I motion 2016/17:149 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD) yrkande 2 föreslår motionärerna att det ska tillsättas en utredning med målet att klargöra förhållandena på de konfessionella friskolorna.

I motion 2016/17:2257 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkande 1 föreslår motionärerna att samtliga konfessionella friskolor ska förbjudas för att kunna säkerställa en fungerande inkludering av nyanlända vuxna och deras barn i samhället.

I yrkande 2 föreslår motionärerna att religiösa trossamfund ska förbjudas att driva skolor. Motionärerna framhåller att skolor som formellt sett inte är konfessionella friskolor men ändå drivs direkt eller indirekt av trossamfund kan påverkas i en religiös riktning.

I motion 2016/17:2475 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkandena 1 och 2 vill motionärerna att Skolinspektionen ska få i uppdrag att granska skolor som drivs av trossamfund eller har en nära koppling till sådana. Eftersom ekonomin enligt motionärerna är viktig ska det även utredas vilka ekonomiska band som bör finnas mellan offentligt finansierade trossamfund och de friskolor som drivs av dessa.

I motion 2016/17:905 av Yilmaz Kerimo (S) vill motionären att man ser över regelverket för etablering av friskolor. Motionären framhåller att skolan ska förmedla grundläggande demokratiska värden och praktisera demokratiska arbetsformer och att det ska gälla alla skolor, såväl skolor i kommunal regi som fristående skolor med konfessionell inriktning.

I motion 2016/17:135 av Amineh Kakabaveh (V) yrkande 3 anser motionären att konfessionella friskolor bör förbjudas. Alla religioner ska respekteras men skolan ska vara sekulär och stå för mångfald utan att segregera elever efter religion eller könstillhörighet.

Bakgrund och gällande rätt

Kösystemet för kommunala och fristående skolor

Fristående förskoleklasser, grundskolor eller grundsärskolor har en skyldighet att vara öppna för alla elever som har rätt till utbildning i den aktuella skolformen (se t.ex. 10 kap. 35 § skollagen [2010:800]).

I skollagen finns bestämmelser om urval till fristående förskoleklasser, grundskolor eller grundsärskolor som inte har plats för alla sökande. Ändringar i skollagen som trädde i kraft den 1 november 2016 har förtydligt att urvalet ska göras på grunder som är förenliga med att en fristående grundskola som huvudregel ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i de aktuella skolformerna (se bl.a. 10 kap. 36 § första stycket skollagen). Detta anses redan gälla enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 382 och s. 744). I paragrafen fördes det även in en upplysningsbestämmelse i ett nytt andra stycke, i vilken det klargörs att regeringen med stöd av sin s.k. restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen kan meddela föreskrifter som innebär att ytterligare undantag från urvalsgrunderna får göras för vissa elever (prop. 2015/16:184, bet. 2016/17:UbU3, rskr. 2016/17:5).

Regeringen har meddelat sådana föreskrifter i förordningen (2016:910) om särskild kvot i fristående skolor som trädde i kraft den 1 november 2016. I förordningens 2 § framgår att vid urval till fristående förskoleklasser, grundskolor och grundsärskolor som har fler sökande än det finns platser får huvudmannen avsätta ett begränsat antal platser per läsår för vissa elever (särskild kvot) som ges företräde framför de övriga sökande. I den särskilda kvoten får bara de elever ingå som varit bosatta i landet kortare tid än två år före starten av det aktuella läsåret.

Enligt förordningens 3 § beslutar huvudmannen hur många platser som ska ingå i den särskilda kvoten. Dessa platser får dock motsvara högst 5 procent av det högsta antal elever som huvudmannen har beslutat att den fristående skolan har möjlighet att ge utbildning med bibehållen god kvalitet under det aktuella läsåret.

I 4 § i förordningen sägs att om det inte finns plats för alla sökande som ingår i den särskilda kvoten ska ett urval göras bland dessa sökande på samma grunder som i övrigt tillämpas vid urval till skolan. Vidare sägs att en elev som har ingått i den särskilda kvoten men inte tagits emot inom den tid som anges i 2 § andra stycket ska få tillgodoräkna sig denna tid vid urval bland sökande som inte ingår i kvoten, om skolan tillämpar anmälningstid som urvalsgrund.

När det gäller antagning till gymnasieskolan framgår det av 15 kap. 13 § skollagen att regeringen meddelar föreskrifter om urval bland mottagna sökande. I gymnasieförordningen (2010:2039) har det införts bestämmelser

om en fri kvot för antagning till nationella program i gymnasieskolan. Enligt dessa bestämmelser ska ett begränsat antal platser (en fri kvot) avsättas bl.a. för dem som av särskilda omständigheter bör ges företräde framför de övriga sökande. Huvudmannen beslutar om det antal platser som ska avsättas (7 kap. 3 §).

Propositionen Fler elever i fler skolor

I proposition 2015/16:184 Fler elever i fler skolor framförde regeringen att det är en viktig och grundläggande princip att en fristående skola ska vara öppen för alla som har rätt till utbildning i den aktuella skolformen. En elev som nyligen har anlänt till landet har inte samma möjligheter att välja en fristående förskoleklass, grundskola eller grundsärskola som tillämpar kötid som urvalsgrund och som har fler sökande än platser, som elever som har varit bosatta i Sverige en längre tid och har haft möjlighet att ställa sig i kö i tid. Regeringen hänvisade till regleringen i skollagen och gymnasieförordningen om att det för antagning till nationella program i gymnasieskolan ska avsättas ett begränsat antal platser (en fri kvot) bl.a. för dem som av särskilda omständigheter bör ges företräde framför de övriga sökande. I propositionen framgick att det inte fanns några motsvarande bestämmelser om en kvot för fristående förskoleklasser, grundskolor eller grundsärskolor. Regeringen bedömde att det fanns ett behov av att införa bestämmelser som möjliggör för enskilda huvudmän inom dessa skolformer att besluta att införa en särskild kvot (prop. 2015/16:184, bet. 2016/17:UbU3, rskr. 2016/17:5).

Skolkostnadsutredningen

I september 2016 lämnade Skolkostnadsutredningen (dir. 2014:126) sitt slutbetänkande till regeringen (SOU 2016:66). När det gäller frågan om antagning av elever till fristående förskoleklass, grundskola och grundsärskola, gör utredaren i betänkandet bedömningen att det inte bör införas regler om en gemensam kö, administrerad av lägeskommunen, för kommunala och fristående skolor. I stället anser utredaren att elevers rättssäkerhet i samband med antagning till fristående skolor ska stärkas på andra sätt. Utredaren föreslår att ett krav på en formell ansökningshandling införs i förskoleklass, grundskola och grundsärskola med enskild huvudman. Ansökan ska enligt utredningens förslag skickas till huvudmannen för den utbildning som eleven söker till. Skolinspektionen ska i beslutet om godkännande ange vilka urvalsgrunder en fristående grundskola, grundsärskola eller förskoleklass får tillämpa när det inte finns plats för alla sökande. För att en skola ska kunna ändra urvalsgrunderna ska det enligt förslaget krävas ett nytt beslut från Skolinspektionen. Betänkandet har remitterats, med sista svarsdatum den 1 mars 2017.

Vinster m.m.

Välfärdsutredningen

Välfärdsutredningen överlämnade sitt betänkande Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78) till regeringen i november 2016. I betänkandet finns förslag till utformning av en vinstbegränsning. Utredningen anser att det bör införas en reglering som syftar till att offentliga medel som är avsedda för välfärdsverksamhet i huvudsak ska användas till den verksamhet som medlen är avsedda för.

För att ett godkännande som enskild huvudman för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg ska medföra en rätt till bidrag krävs enligt utredningens förslag att den juridiska personen har ett tillstånd att ta emot offentlig finansiering. För att få ett tillstånd att ta emot offentlig finansiering ska den juridiska personen kunna visa att offentliga medel i huvudsak kommer att gå till det de är avsedda för.

Ersättning som följer av en kommuns avtal om överlämnande av verksamhet enligt skollagen till privata utförare får enligt förslaget i fråga om juridiska personer endast lämnas om utföraren har ett tillstånd att ta emot offentlig finansiering.

Genom ett tillståndsförfarande möjliggörs en allsidig och likvärdig prövning av att den ansökande aktören uppfyller kraven. Detta tillståndsförfarande påverkar inte den nuvarande ordningen för hur privata utförare och enskilda huvudmän får tillgång till offentlig finansiering inom välfärden.

För att offentliga medel i huvudsak ska gå till det de är avsedda för föreslår utredningen att en juridisk person med tillstånd att ta emot offentliga medel högst får ha ett visst rörelseresultat. Rörelseresultatet räknas fram före de finansiella kostnaderna, t.ex. kostnader för räntor, och före eventuella bokslutsdispositioner såsom koncernbidrag. Det är från rörelseresultatet som företaget ska täcka ersättning för de kapitalkostnader företaget har, både till långivare och till ägare. Rörelseresultatet är ett mått på det bidrag som rörelsens operativa verksamhet ger och påverkas därmed inte av hur verksamheten valt att finansiera sig. Rörelseresultatet ska anges i årsredovisningen, vilket framgår av praxis på området. Ett viktigt skäl för varför denna reglering valts är att en begränsning av rörelseresultatet innebär att huvuddelen av de medel som avsätts för välfärdsverksamhet kommer att användas i verksamheten.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Fristående skolor med konfessionell inriktning

Offentliga huvudmän

Av 1 kap. 6 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen – dvs. den verksamhet inom vilken undervisningen sker utifrån bestämda mål – vid en

skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell.

Av förarbetena till den nuvarande skollagen framgår bl.a. att för att undervisning i t.ex. religionskunskap eller historia som innebär en fördjupning i en viss religions troslära ska anses som icke-konfessionell måste den, som all utbildning i skolväsendet, vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och vara saklig och allsidig. Det innebär bl.a. att det i själva undervisningen inte får förekomma några som helst inslag av utövande bekännelsekaraktär (prop. 2009/10:165 s. 227). Det anges också att bestämmelsen innebär att huvudmannen har ett ansvar för att se till att eleven inte blir ensidigt påverkad i olika trosfrågor (s. 636).

I 1 kap. 3 § skollagen definieras undervisning som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och utbildning definieras som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål.

Fristående huvudmän

Enskilda huvudmän har ett visst utrymme att bedriva en verksamhet med konfessionella inslag. Enligt 1 kap. 7 § skollagen ska undervisningen vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid fristående skolor, fristående förskolor och fristående fritidshem får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska vara frivilligt. Detta innebär således att det för den del av utbildningen som inte är undervisning får en fristående förskola eller skola med konfessionell inriktning ha konfessionella inslag, men deltagandet ska vara frivilligt för den enskilda eleven.

I proposition 2009/10:165 (s. 226) anges att i en skola med konfessionell inriktning kan det enligt regeringens uppfattning finnas utrymme för att inom ramen för utbildningen anordna andakter, bönestunder eller annan form av religionsutövning, t.ex. fördjupning i den egna trosläran som konfirmationsläsning. Inget hindrar heller att det kan finnas inslag av religiösa symboler eller dylikt i inredningen. Om konfessionella inslag förekommer i utbildningen ska deltagandet vara frivilligt för barnet eller eleven.

Åtgärder

Utbildningsministern har i ett svar på en fråga 2016/17:1185 av Lars-Arne Staxäng (M) uttalat att regeringen kommer att tillsätta en utredning i syfte att se över regelverket för fristående skolor med konfessionella inslag.

Utskottets ställningstagande

Kösystemet för kommunala och fristående skolor

Utskottet kan inledningsvis konstatera att i och med införandet av 2010 års skollag gäller i dag i huvudsak samma regelverk för kommunala skolor som

för fristående skolor. Det innebär att fristående skolor i princip har fått samma ekonomiska förutsättningar att verka som skolor med offentliga huvudmän och krav på att utbildningen ska vara likvärdig med utbildningen vid en kommunal skola.

Utskottet noterar när det gäller frågor som rör kösystem till kommunala och fristående skolor att det finns både yrkanden där motionärerna vill att det ska införas ett gemensamt kösystem i varje kommun till kommunala och fristående skolor och ett yrkande där motionärerna begär att friskolors möjlighet att använda sig av kösystem vid antagning av elever ska tas bort.

Utskottet vill framhålla att det den 1 november 2016 infördes ett förtydligande i skollagen om att urvalet till fristående skolor ska göras på grunder som är förenliga med att en fristående grundskola som huvudregel ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i skolformen grundskolan. Regeringen beslutade vidare att införa föreskrifter i en förordning (2016:910) om särskild kvot i fristående skolor som innebär att en huvudman vid urval till fristående förskoleklasser, grundskolor och grundsärskolor som har fler sökande än det finns platser får avsätta ett begränsat antal platser per läsår för vissa elever (särskild kvot) som ges företräde framför de övriga sökande. I den särskilda kvoten får bara de elever ingå som varit bosatta i landet kortare tid än två år före starten av det aktuella läsåret.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda inte någon anledning att ändra det gällande regelverket och avstyrker motion 2016/17:1988 (V) yrkande 3.

Utskottet vill även upplysa om att Skolkostnadsutredningen gör bedömningen att det inte bör införas regler om en gemensam kö, administrerad av lägeskommunen, för kommunala och fristående skolor. Utredningen föreslår i stället att det ska införas ett krav på en formell ansökningshandling i förskoleklasser, grundskolor och grundsärskolor med enskild huvudman. Utskottet anser att det finns skäl för att invänta regeringens beredning av Skolkostnadsutredningens betänkande och avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:2973 (C) yrkande 25, 2016/17:3372 (M) yrkande 39 och 2016/17:3389 (M) yrkande 9.

Vinster m.m.

Utskottet kan konstatera att genom friskoleöverenskommelsen inom Friskolekommittén (SOU:203:56) togs de inledande viktiga stegen för att säkerställa att verksamheten i skolan har en god kvalitet och att de offentliga medel som avsätts för skolverksamheten kommer eleverna till del.

Utskottet ser med intresse på de förslag som Valfärdsutredningen har lämnat i sitt betänkande Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78). Utredningen föreslår bl.a. en reglering som syftar till att offentliga medel som är avsedda för välfärdsverksamhet i huvudsak ska användas till den verksamhet som medlen är avsedda för. Utskottet kan konstatera att förslagen för skolans del handlar om att det för att en enskild huvudman för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola,

fritidshem eller pedagogisk omsorg ska kunna få ett godkännande som medför en rätt till bidrag krävs att den juridiska personen har ett tillstånd att ta emot offentlig finansiering. För att få ett sådant tillstånd ska alltså enligt utredningens förslag den juridiska personen kunna visa att offentliga medel i huvudsak kommer att gå till det de är avsedda för. Utskottet vill betona vikten av att avvakta regeringens beredning av betänkandet och avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:38 (SD), 2016/17:2519 (SD) yrkande 3 och 2016/17:3389 (M) yrkande 4.

Fristående skolor med konfessionell inriktning

När det gäller yrkanden om fristående skolor med konfessionell inriktning vill utskottet inledningsvis uppmärksamma att undervisningen i skolor ska vara icke-konfessionell i såväl kommunala skolor som fristående skolor. Att en förskola eller skola ska vara icke-konfessionell innebär att det inte kan förekomma religiösa inslag som bön, välsignelse, trosbekännelse, predikan eller någon annan form av förkunnelse. Utskottet vill även understryka att det i förarbetena till skollagen bl.a. anges att kravet på en icke-konfessionell undervisning inte innebär att det är förbjudet för en skola att inom skolans eller elevens val fördjupa undervisningen i en religion under förutsättning att undervisningen vilar på vetenskaplig grund och är allsidig och saklig. Det betonas också i förarbetena att det i undervisningen inte får förekomma några som helst inslag av utövande bekännelsekaraktär (prop. 2009/10:165).

När det sedan gäller den del av utbildningen som inte är undervisning får dock fristående skolor ha en konfessionell inriktning, men deltagandet i sådana konfessionella inslag ska vara frivilligt. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att regelverket i skollagen om att syftet med och utformningen av utbildningen bl.a. ska överensstämma med de grundläggande demokratiska värderingar som samhället vilar på gäller såväl för kommunala som fristående skolor (1 kap. 4 och 5 §§ skollagen).

Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen avser att tillsätta en utredning i syfte att se över regelverket för fristående skolor med konfessionella inslag.

Utskottet vill slutligen framhålla att Skolinspektionen utövar tillsyn över både fristående skolor och offentliga skolor och att med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I Skolinspektionens tillsyn ingår således att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen (26 kap. 2 § skollagen).

Utskottet ser inget behov av att ge ett uppdrag till Skolinspektionen i fråga om fristående skolor med konfessionell inriktning och avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:135 (V) yrkande 3, 2016/17:149 (SD) yrkande 2, 2016/17:905 (S), 2016/17:2257 (SD) yrkandena 1 och 2 och 2016/17:2475 (SD) yrkandena 1 och 2.

Tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Skolinspektionens tillsynsansvar.

Jämför reservation 16 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 3 anser motionärerna att Skolinspektionen ska få ett förändrat uppdrag att bedöma skolans utbildningskvalitet. Motionärerna föreslår att Skolinspektionens granskning av skolor ska utgå mer från elevernas kunskapsresultat och undervisningens kvalitet. Det ska enligt motionärerna inte som i dag vara möjligt för en skola att ostört fortsätta med sin verksamhet i en situation där över hälften av eleverna inte klarar målen i alla ämnen.

I yrkande 6 föreslår motionärerna att skolor som långsiktigt uppvisar goda resultat ska få färre besök av Skolinspektionen medan skolor med sämre utbildningskvalitet ska få tätare uppföljningar. Motionärerna anser att man bör se över hur frekvensen av Skolinspektionens inspektioner av skolor kan styras mer utifrån tidigare granskningar.

Bakgrund och gällande rätt

Skolinspektionens tillsynsansvar

Med tillsyn avses en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen (26 kap. 2 § skollagen [2010:800]).

Skolinspektionen utövar tillsyn över både fristående skolor och offentliga skolor (som drivs av en kommun, ett landsting eller staten). Enligt 26 kap. 3 § skollagen omfattar Skolinspektionens tillsynsansvar med några undantag alla skolformer som ingår i skolväsendet, fristående fritidshem som anordnas vid en fristående skolenhet med förskoleklass, grundskola eller grundsärskola, de särskilda utbildningsformerna, annan kommunalt driven pedagogisk verksamhet såsom öppen förskola, öppen fritidsverksamhet och omsorg på kvällar, nätter och helger (s.k. nattis) samt annan utbildning såsom International Baccalaureate (IB).

Ingripanden vid tillsyn

Den grundläggande sanktion som Skolinspektionen har till sitt förfogande är föreläggande (26 kap. 10 §). Skolinspektionen kan återkalla ett godkännande för en enskild huvudman om ett föreläggande enligt 10 § inte har följts och missförhållandet är allvarligt (26 kap. 13 §). Skolinspektionen har enligt 26 kap. 18 § möjlighet att utfärda ett tillfälligt verksamhetsförbud i upp till sex månader. I 26 kap. 27 § finns en bestämmelse som innebär att ett föreläggande enligt bestämmelserna får förenas med vite.

Förstärkt tillsyn

Sedan den 1 januari 2015 gäller nya bestämmelser i skollagen som har förstärkt Skolinspektionens tillsyn ytterligare (prop. 2013/14:112, bet. 2013/14:UbU22, rskr. 2013/14:357). Skolinspektionen ska i sin tillsyn förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen (26 kap. 27 § andra stycket). Vidare ska lärarresurserna vid en skolenhet analyseras om Skolinspektionen vid sin tillsyn konstaterar återkommande brister som påtagligt påverkar förutsättningarna för elever att nå målen för utbildningen (26 kap. 2 § andra stycket). Om analysen ger stöd för det, kan Skolinspektionen i ett föreläggande ange åtgärder som omfattar förändringar i lärarresurserna (26 kap. 10 § andra stycket).

Statlig kvalitetsgranskning

Skolinspektionen ska även granska kvaliteten i sådan utbildning och annan verksamhet som står under dess tillsyn eller under tillsyn av en kommun. Granskningen ska avse den granskade utbildningens eller verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer (se 19 och 20 §§).

Med hjälp av kvalitetsgranskningarna studerar Skolinspektionen olika delar av skolornas arbete mer ingående. Granskningarna utgår från nationella mål och riktlinjer med stöd av forskningsresultat och beprövad erfarenhet och inriktas mot olika kvalitetsaspekter. Det kan t.ex. gälla undervisningens innehåll och form i ett skolämne som engelska, fysik eller matematik, arbetet med uppföljning och bedömning av elevernas kunskaper eller rektorernas roll som pedagogiska ledare. Skolinspektionen bedömer verksamheten på några slumpvis utvalda skolor och visar på styrkor och svagheter. Målet är en bättre undervisning på de granskade skolorna, med fokus på elevernas kunskapsresultat (se Skolinspektionens webbplats skolinspektionen.se).

Skolinspektionens tillsynsmodell

Av Skolinspektionens årsredovisning för 2015 framgår att Skolinspektionen bytte tillsynsmodell under 2015 för att kunna fokusera på de skolor som har störst utvecklingsbehov. De skolor där det finns störst risk för att eleverna inte får den utbildning de har rätt till har fått mer tillsynstid. Skolinspektionen

granskar även skolhuvudmännens arbete i högre utsträckning. Under 2015 utvecklade inspektionen sin granskning av undervisningen bl.a. genom fler strukturerade observationer. Vidare framgår att den ändrade lagstiftningen om viten medfört att fler huvudmän nu berörs av denna strängare form av åtgärd. Under 2015 fattade myndigheten 90 beslut om föreläggande med vite.

I årsredovisningen för 2016 framhåller Skolinspektionen att den nuvarande tillsynsmodellen, som är inne på andra året, innebär att man granskar djupare där det finns störst risk att eleverna inte når målen. Av inspektionens samtliga beslut var 101 förenade med vite, varav 89 inom den regelbundna tillsynen, och 5 beslut innebar att skolor stängdes.

Skolinspektionen observerade under 2016 i hög grad undervisningen både i tillsynen och i inspektionens kvalitetsgranskningar, bl.a. genom 1 300 lektionsobservationer. Skolinspektionen framhåller att det handlar om hur styrkedjan hänger ihop – huvudmannens styrning och rektorns systematiska kvalitetsarbete ska synas även inne i klassrummet. Enligt Skolinspektionen tyder uppgifter på att skolor förbättrar och utvecklar sin kvalitet efter inspektionens granskningar. I årsredovisningen framgår att i granskningsenkäter efter tillsyn 2016 svarade 73 procent av de tillfrågade rektorerna att tillsynen kommer att leda till ett förändringsarbete. Efter kvalitetsgranskning uppgår motsvarande siffra till 87 procent. Skolinspektionen konstaterar att skolor och huvudmän i mycket hög grad rättar de brister inspektionen tagit upp i sina beslut och upplyser om att man under 2016 startade projekt för att ytterligare försöka fånga upp hur inspektionens granskningar tas emot och hur de bidrar till det lokala förbättringsarbetet.

Vidare planerar Skolinspektionen för en ny inspektionsmodell. Under 2016 gjorde Skolinspektionen en förstudie med utgångspunkt i bl.a. OECD:s rapport *Improving Schools in Sweden*. Utvecklingsarbetet kommer enligt Skolinspektionen att fortsätta under 2017 med fokus på att än mer arbeta för god och bred återkoppling till granskade skolor och därigenom ytterligare kunna bidra till kvalitetsutveckling.

Statskontoret har analyserat verksamheten vid Skolinspektionen, se rapporten *Myndighetsanalys av Statens Skolinspektion (2017:3)*. Statskontoret bedömer att Skolinspektionen fullgör sitt uppdrag och att verksamheten är välfungerande. Statskontoret konstaterar dock i rapporten att det finns delvis motstridiga förväntningar på myndigheten. Regeringen bör därför förtydliga sina förväntningar på inspektionsverksamheten. I rapporten framgår att antalet anmälningar om skolsituationen för enskilda elever ökar. Statskontoret rekommenderar därför att regeringen och Skolinspektionen följer denna utveckling. Statskontoret bedömer att Skolinspektionen behöver förbättra sin kunskapsåterföring till skolor och huvudmän. Myndigheten bör även skapa ett större utbyte mellan de regionala avdelningarna och se över sin kompetensförsörjning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att Skolinspektionen inom tillsynen granskar flera områden som är centrala för att elever ska få en god utbildning i en trygg miljö. Tillsyn är ett viktigt statligt styrmedel för att säkerställa en likvärdig utbildning av god kvalitet oavsett huvudman.

Utskottet vill betona att Skolinspektionens tillsyn har förstärkts på olika sätt sedan 2010 års skollag infördes. En nyhet i skollagen var att Skolinspektionen fick en generell möjlighet att kombinera sina förelägganden med vite. Sedan den 1 januari 2015 gäller också att Skolinspektionen nu har en skyldighet att förena ett föreläggande med vite i vissa allvarliga fall. Det gäller brister som allvarligt försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Utskottet kan konstatera att Skolinspektionen har använt vitesmöjligheten i begränsad omfattning men att den nya lagstiftningen har medfört att fler huvudmän nu berörs av denna åtgärd. Utskottet vill i sammanhanget även lyfta fram att Skolinspektionen kan bestämma att en skola ska stängas direkt och vara stängd tills bristerna har åtgärdats om inspektionen upptäcker mycket allvarliga brister i skolan, s.k. tillfälligt verksamhetsförbud.

Skolinspektionen ska även sedan den 1 januari 2015 göra en särskild analys av lärarresurserna på en skola om inspektionen vid sin tillsyn konstaterar återkommande brister som påtagligt påverkar elevernas förutsättningar att nå kunskapsmålen för utbildningen. Skolinspektionen kan då efter en sådan analys förelägga en huvudman att förändra lärarresurserna för att avhjälpa brister vid en skolenhet. Att en skola har tillräckliga lärarresurser, vad gäller både omfattning och kvalitet, är enligt utskottets mening en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd och för att utbildningen i övrigt ska hålla god kvalitet.

När det gäller Skolinspektionens kvalitetsgranskning vill utskottet framhålla att den ska avse den granskade utbildningens eller verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.

Utskottet vill även uppmärksamma den tillsynsmodell som Skolinspektionen arbetar efter sedan 2015 som särskilt fokuserar på de skolor som har störst utvecklingsbehov och det utvecklingsarbete som inspektionen nu genomför för god och bred återkoppling till granskade skolor. Utskottet anser att Skolinspektionens arbete ytterligare kan bidra till kvalitetsutveckling i de svenska skolorna. Utskottet noterar de rekommendationer till regeringen och Skolinspektionen som Statskontoret gör i sin myndighetsanalys av Skolinspektionen och avvaktar regeringens beredning av frågan.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda inga skäl att göra några ändringar i den gällande ordningen för Skolinspektionens uppdrag och avstyrker därmed motion 2016/17:3040 (M) yrkandena 3 och 6.

Särskilda undervisningsformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om särskilda undervisningsformer.

Jämför reservation 17 (M, C, L, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 30 behandlar motionärerna frågan om betydelsen av fjärrundervisning för att underlätta integration. Motionärerna vill tillåta fjärrundervisning på entreprenad i alla relevanta ämnen för att avhjälpa lärarbristen och anser att en sådan försöksverksamhet ska inrättas omgående.

I motion 2016/17:590 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S) begärs en förlängning av den tidsbegränsade förordningen för Torsås kommun att bedriva distansundervisning på gymnasienivå. Motionärerna framhåller att elever enligt förordningens lydelse fr.o.m. höstterminen 2017 inte får påbörja gymnasiestudier på Korrespondensgymnasiet i Torsås. Motionärerna anser att det är viktigt att skolan, eleverna och vårdnadshavarna får rimliga förutsättningar att fortsätta verksamheten i avvaktan på beslut om skolans framtid.

Riksdagens tillkännagivande

Vid beslutet om propositionen Möjligheter till fjärrundervisning (prop. 2014/15:44) tillkännagav riksdagen bl.a. att regeringen borde utreda frågan om utökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet och fjärrundervisning på entreprenad samt generellt se över entreprenadbestämmelserna i 23 kap. skollagen (2010:800). (Se bet. 2014/15:UbU3, rskr. 2014/15:141).

Regeringen beslutade den 12 november 2015 om direktiv till en utredning om bättre möjligheter till fjärrundervisning och undervisning på entreprenad (dir. 2015:112). Utredaren skulle bl.a. föreslå hur skolhuvudmän genom fjärrundervisning på entreprenad eller på annat sätt kan ges ökade möjligheter att erbjuda elever modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet. Utredningen lämnade i februari 2016 delbetänkandet Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål (SOU 2016:12). Delbetänkandet låg till grund för förslagen i propositionen Fjärrundervisning och entreprenad – nya möjligheter för undervisning och studiehandledning på modersmål (prop. 2015/16:173, bet. 2015/16:UbU18, rskr. 2015/16:315).

Utredningen om bättre möjligheter till fjärrundervisning och undervisning på entreprenad har även i uppdrag att föreslå under vilka förutsättningar skolhuvudmän, eller i vissa fall andra aktörer, bör få utföra undervisning åt andra

skolhuvudmän. Av direktiven framgår att frågan innefattar kommuners möjligheter att vara utförare av fjärrundervisning åt t.ex. en annan kommun. Den delen av uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2017 (dir. 2015:112).

Bakgrund och gällande rätt

Fjärrundervisning

Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där lärare och elever är åtskilda i rum men inte i tid (1 kap. 3 § skollagen).

Närmare regler om fjärrundervisning finns i 5 a kap. skolförordningen (2011:185) och 4 a kap. gymnasieförordningen (2010:2039). En huvudman kan bedriva fjärrundervisning inom den egna organisationen om det saknas en legitimerad och behörig lärare eller om elevunderlaget är otillräckligt. För närvarande får fjärrundervisning anordnas i modersmål, studiehandledning på modersmålet, moderna språk, samiska i sameskolan, integrerad samisk undervisning i grundskolan och i teckenspråk. Regeringen har vidare beslutat om en försöksverksamhet under perioden augusti 2015–juni 2018 där deltagande huvudmän inom den egna organisationen får bedriva fjärrundervisning utan begränsning av ämnen (förordningen [2015:481] om försöksverksamhet med fjärrundervisning). Enligt förordningens 4 § är syftet med försöksverksamheten att få ett underlag som ger goda förutsättningar att utvärdera fjärrundervisning i fler ämnen än de som föreskrivs i 5 a kap. 2 § första stycket skolförordningen och 4 a kap. 2 § första stycket gymnasieförordningen. Skolverket har fått i uppdrag att utvärdera verksamheten (U2015/04701/S).

Distansundervisning

Distansundervisning innebär, till skillnad från fjärrundervisning, att läraren inte undervisar eleverna i realtid. I stället ges undervisningen genom en digital lärplattform där eleverna själva bestämmer när och var de ska utföra sitt skolarbete. I Skolverkets redovisning av regeringsuppdraget Distansundervisning för i Sverige bosatta elever (U2008/04734/GV) konstateras att syftet med distansundervisning är att öka elevens tillgång till utbildning inom skolväsendet. Bestämmelser om distansundervisning saknas i skollagen.

För närvarande pågår en försöksverksamhet med distansundervisning i gymnasieskolan i Torsås kommun (förordningen [2011:682] om försöksverksamhet med distansundervisning i gymnasieskolan i Torsås kommun). Förordningen gäller t.o.m. den 30 juni 2017. Frågan om en möjlig förlängning av försöksverksamheten bereds för närvarande inom Regeringskansliet (svar från statsrådet Anna Ekström på fr. 2015/16:1565 av Betty Malmberg (M), september 2016).

Entreprenad

Med entreprenad avses att en kommun, ett landsting eller en enskild huvudman med bibehållet huvudmannaskap sluter avtal med någon annan än kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (23 kap. 1 § skollagen).

Den 1 augusti 2016 trädde lagändringar i kraft som innebär att uppgifter inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som avser modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman. Även uppgifter som avser fjärrundervisning i modersmål eller studiehandledning på modersmål får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman. Uppgifterna får dock endast överlämnas på entreprenad om huvudmannen har gjort vad som rimligen kan krävas för att anordna utbildningen inom den egna organisationen, se 23 kap. 1–4 §§ skollagen (prop. 2015/16:173, bet. 2015/16:UbU18, rskr. 2015/16:315). Lagändringarna har sin grund i förslag som lämnats i delbetänkandet Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål (SOU 2016:12).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att fjärrundervisning kan vara ett sätt att öka tillgången till likvärdig utbildning genom att göra det möjligt att erbjuda undervisning av en behörig lärare i ämnen och kurser som annars inte skulle ha kunnat anordnas och att skolhuvudmän ges ökade möjligheter att utföra undervisning åt andra skolhuvudmän.

Utskottet vill påminna om den gällande regleringen som medger att en huvudman kan bedriva fjärrundervisning inom den egna organisationen om det saknas en legitimerad och behörig lärare eller om elevunderlaget är otillräckligt. För närvarande får fjärrundervisning anordnas i modersmål, studiehandledning på modersmålet, moderna språk, samiska i sameskolan, integrerad samisk undervisning i grundskolan och i teckenspråk. För att få ett underlag för att utvärdera fjärrundervisning i fler ämnen än de föreskrivna har regeringen beslutat om en försöksverksamhet under perioden augusti 2015–juni 2018 där deltagande huvudmän inom den egna organisationen får bedriva fjärrundervisning utan begränsning av ämnen.

Utskottet vill framhålla de lagändringar som trädde i kraft så sent som den 1 augusti 2016 som medger att uppgifter inom grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som avser modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål får överlämnas på entreprenad till en annan huvudman. Vidare får nu även uppgifter som avser fjärrundervisning i modersmål eller studiehandledning på modersmål överlämnas på entreprenad till en annan huvudman.

När det gäller frågan om en utvidgning av möjligheten till fjärrundervisning på entreprenad till alla ämnen vill utskottet framhålla att ändringar i entreprenadbestämmelser kräver noga överväganden. Utskottet vill därför

påminna om att den generella frågan om under vilka förutsättningar skolhuvudmän, eller i vissa fall andra aktörer, bör få utföra undervisning åt andra skolhuvudmän fortfarande utreds av Utredningen om bättre möjligheter till fjärrundervisning och undervisning på entreprenad. Av direktiven framgår att frågan innefattar kommuners möjligheter att vara utförare av fjärrundervisning åt t.ex. en annan kommun och att den delen av uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2017 (dir. 2015:112). När det gäller frågan om att inrätta en försöksverksamhet för fjärrundervisning på entreprenad i alla relevanta ämnen anser utskottet således att det finns skäl att invänta den pågående utredningen. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2016/17:2973 (C) yrkande 30.

När det sedan gäller frågan om en förlängning av försöksverksamhet med distansundervisning i gymnasieskolan i Torsås kommun som enligt gällande reglering får pågå t.o.m. den 30 juni 2017 kan utskottet konstatera att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet avstyrker med det anförda även motion 2016/17:590 (S).

Avgifter i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avgifter i skolan.
Jämför reservation 18 (V).

Motionen

Översyn av regleringen om avgifter

I kommittémotion 2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3 begär motionärerna att regeringen initierar en översyn av lagstiftningen som förbjuder avgifter i skolan. Motionärerna framför att olika belopp som vart för sig bedöms som obetydliga sammanlagt kan uppgå till en betydande summa och att det därför är viktigt att skolan är avgiftsfri. Motionärerna konstaterar att smärtgränsen för oförutsedda utgifter för dem som är fattiga går redan vid låga summor.

Bakgrund och gällande rätt

Utbildning inom grund- och gymnasieskolan ska enligt skollagen (2010:800) vara avgiftsfri. Endast enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna får förekomma. I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever, och ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten. För grundskolan och motsvarande skolformer gäller därutöver att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra

lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning, erbjudas näringsriktiga skolmåltider samt att avgifter i samband med ansökan om plats inte får tas ut. För gymnasieskolan gäller att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning, men att huvudmannen får besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel. Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut (se 10 kap. 10 och 11 §§ och 15 kap. 17 och 18 §§ skollagen).

Av proposition 2009/10:165 (s. 372 f.) framgår att med en obetydlig kostnad avses enligt tidigare förarbeten främst kostnaden för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel eller en mindre entréavgift till ett museum eller liknande. I propositionen framkommer att skolan nog måste överväga när och hur ofta denna möjlighet ska utnyttjas eftersom kostnader som regelbundet återkommer sammanlagt kan bli påfrestande för ett hushåll med svag ekonomi.

I propositionen framgår vidare att utgångspunkten är att skolresor ska finansieras av huvudmannen eller skolan eller genom att elever frivilligt samlar in pengar till kostnaden. I propositionen förtydligas att det inte är förbjudet att låta kostnader för enskilda skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av elever eller deras vårdnadshavare på frivillig väg. Bidraget från elever eller deras vårdnadshavare måste då både vara och framstå som helt frivilligt. Det får inte finnas någon koppling mellan hur mycket en enskild elev bidrar med och elevens möjligheter att få delta i aktiviteten. Aktiviteterna ska vidare vara öppna för alla elever oavsett om eleven eller hans eller hennes vårdnadshavare väljer att bidra eller inte. Det är inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte vill betala för aktiviteter som är en del av utbildningen. Om den kostnadsbelagda aktiviteten är en del av utbildningen ska alla elever få delta.

Frågan om vilka kostnader som är förenliga med skollagens bestämmelser har prövats i åtskilliga ärenden hos Skolinspektionen, som i ett informationsblad närmare beskriver vilka kostnader myndigheten kan acceptera vid enstaka tillfällen (se informationsbladet Avgifter i skolan från den 7 december 2011, uppdaterat den 26 maj 2014 och granskat i mars 2016). Skolinspektionen uttalar att belopp som vart för sig kan bedömas som obetydliga tillsammans kan strida mot bestämmelserna om en avgiftsfri skola och att man därför måste göra en helhetsbedömning av samtliga kostnader som belastar en elev under ett läsår. Skolinspektionen anser att det är allvarligt när de som ansvarar för skolorna (huvudmännen) inte följer de regler som finns om avgifter i skolan. Skolinspektionen påpekar att den kan ingripa mot överträdelser av bestämmelserna, t.ex. genom att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder, och att det innebär att huvudmannen blir tvungen att vidta de åtgärder som Skolinspektionen kräver. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen är avgiftsfri. Skolinspektionen följer upp dessa beslut tills huvudmannen kan visa att avgiftsbestämmelserna tillämpas korrekt. Om

huvudmannen inte vidtar åtgärder som Skolinspektionen godtar kan det bli aktuellt att förena ett föreläggande med vite.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det är skolans huvudman som ansvarar för att utbildningen är avgiftsfri. Enligt skollagen får endast enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna förekomma, såsom kostnaden för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel. Om en huvudman inte följer de regler som finns om avgifter i skolan kan Skolinspektionen ingripa, t.ex. genom att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder. Det innebär att huvudmannen blir tvungen att vidta de åtgärder som Skolinspektionen kräver. Skolinspektionen följer upp dessa beslut tills huvudmannen kan visa att avgiftsbestämmelserna tillämpas korrekt. Om huvudmannen inte vidtar åtgärder som Skolinspektionen godtar kan det bli aktuellt att förena ett föreläggande med vite. Utskottet finner mot bakgrund av det anförda inga skäl att vidta några ytterligare åtgärder och avstyrker motion 2016/17:1198 (V) yrkande 3.

It i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om e-utbildning och digitala läromedel.

Jämför reservation 19 (C).

Motionerna

Partimotion 2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 7 handlar om behovet av att skapa och vidareutveckla strategier för e-utbildning. Enligt motionärerna kan utbildning i större utsträckning kompletteras med digitala funktioner.

I kommittémotion 2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 11 begärs att Skolverket undersöker förutsättningarna för att öka tillgången till digitala läromedel. En ökad tillgång till kvalitativa digitala läromedel skulle enligt motionärerna inte bara stärka den pedagogiska inlärningsprocessen i klassrummet utan även möjliggöra distansundervisning. Digitala läromedel skulle även kunna vara ett komplement till den lärarledda undervisning som nyanlända elever får och på så vis intensifiera deras utbildning den första tiden.

I motion 2016/17:1897 av Åsa Eriksson m.fl. (S) begärs att man inom ramen för it-strategin vidtar åtgärder som möjliggör framtagande av en gemensam elevinloggning som följer eleven genom hela skolsystemet. Inloggningen ska fungera oavsett om eleven byter skola, har studieuppehåll

eller byter bostadsort. Därför behövs en gemensam digital identifieringsinfrastruktur som inte är knuten till ett specifikt system.

Bakgrund och pågående arbete

Skolverkets arbete med en nationell it-strategi

Skolverket redovisade i april 2016 regeringens uppdrag att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet (dnr U2015/04666/S). Skolverket redovisar en övergripande vision för förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och den obligatoriska skolan 2022. Enligt visionen ska alla barn och elever utveckla en adekvat digital kompetens och skolväsendet präglas av att digitaliseringens möjligheter tas till vara så att de digitala verktygen och resurserna bidrar till att resultaten förbättras och verksamheten effektiviseras.

För att nå visionen 2022 krävs enligt Skolverket insatser av många olika aktörer. Skolverket beskriver dels vad som behöver göras på nationell nivå, dels vilka förväntningar som ställs på huvudmannanivå.

Skolverket ska bl.a. samverka med huvudmannaorganisationerna och Internetstiftelsen i Sverige (IIS) för att driva en samlad anslutning till tjänsten Skolfederation, i syfte att skapa förenklad åtkomst av resurser som är värdefulla för skolväsendet. Skolfederation har tagits fram under ledning av Swedish Standards Institute (SiS) och drivs av IIS. Skolfederation gör att huvudmän som valt att ansluta sig kan erbjuda lärare och elever att använda sina lokala digitala identiteter (inloggningsuppgifter) när de ska använda tjänster från olika leverantörer av t.ex. digitala läromedel. För närvarande har federationen omkring 150 anslutna huvudmän och leverantörer. Konstruktionen innebär att det är huvudmännen som kontrollerar vilka tjänster som ska erbjudas de egna skolenheterna. Vidare sägs att det är av stor strategisk betydelse såväl för huvudmännen som för leverantörer av digitala tjänster och resurser till skolväsendet att fler ansluter sig till federationen, vars styrka ligger i att kunna erbjuda denna förenklade form av inloggning som också reducerar kostnaden för att få tillgång till ett rikt utbud av tjänster. (Se avsnitt 4.4.3 En arkitektur för samverkan i Skolverkets redovisning.)

Frågan om digitala läromedel behandlas i avsnitt 4.4.6. I avsnittet sägs att ett ökat utbud av digitala lärresurser kräver att personal som arbetar med barn och elever bedömer det pedagogiska värdet av dessa resurser, precis som de bedömer värdet av andra lärresurser. Enligt Skolverkets mening ska inte digitala lärresurser kvalitetssäkras på andra sätt än andra läromedel. Det är professionen som i förhållande till den aktuella situationen och kontexten bör ha ansvar för att välja lämpliga lärresurser och metoder. Däremot ser Skolverket ett behov av att ge stöd i denna kvalitetssäkring, t.ex. genom checklistor på reflekterande frågor att ställa inför val och bedömning av olika resurser. Sådant stöd finns nu på Skolverkets webbplats och kan användas av enskilda förskollärare, lärare eller lärargrupper i bedömningsarbetet. Ett fokuserat arbete med att underlätta för personal som arbetar med barn och elever att genom bl.a. söktjänster hitta och därefter bedöma digitala resurser

kommer enligt Skolverkets bedömning att medverka till att marknaden för digitala läromedel ökar kraftigt. Strategin ger också signaler till aktörer på marknaden att möta denna ökande efterfrågan.

I Skolverkets regleringsbrev för 2017 har regeringen gett Skolverket i uppdrag att främja digitaliseringen inom skolväsendet och att underlätta för skolor och huvudmän att ta till vara digitaliseringens möjligheter i undervisning och administration. Arbetet ska utgå från de redovisningar som Skolverket lämnat till regeringen i enlighet med uppdraget att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet (U2016/01646/S och U2016/02148/GV). Uppdraget ersätter det tidigare uppdraget att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik (U2008/08180/S). Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2018.

Regeringens arbete med en nationell it-strategi

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16 s. 201) att man utifrån de förslag som Skolverket redovisade under våren 2016 arbetar med att utarbeta it-strategier inom skolväsendet. I sitt svar på fråga 2016/17:689 av Maria Stockhaus (M) om en digital strategi för svensk skola uttalade utbildningsminister Gustaf Fridolin att regeringen avser att utifrån Skolverkets förslag och underlag besluta om en samlad nationell it-strategi för skolväsendet. Som en del i strategin kommer det att ingå ändringar i styrdokumenterna för att tydliggöra skolväsendets uppdrag att bidra till att alla barn och alla elever, unga som vuxna, utvecklar sin digitala kompetens. Strategin kommer att fastställas genom ett regeringsbeslut.

Regeringen beslutade den 9 mars 2017 om förtydliganden och förstärkningar i styrdokument – bl.a. i läroplaner för grundskolan och gymnasieskolan – för att tydliggöra skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens. Ändringarna rör rektorers och lärares uppdrag, skolbibliotekens roll och undervisningen i enskilda ämnen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att målet för regeringens it-politik är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Skolväsendet behöver säkerställa att elever och personal har den digitala kompetens som behövs för att möta ett alltmer digitaliserat samhälle. Utskottet kan vidare konstatera att en central frågeställning enligt regeringen är hur den strategiska potential som it kan ha för skolutvecklingen kan tillvaratas som ett pedagogiskt verktyg i undervisningen och för en effektivare administration, vilket bl.a. kan bidra positivt till lärares arbetsmiljö. Utskottet vill framhålla att regeringen utifrån de förslag som Skolverket redovisade under våren 2016 arbetar med att utarbeta it-strategier inom skolväsendet. Strategierna avser förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan samt motsvarande skolformer respektive gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och skolväsendet för vuxna. Utskottet vill även lyfta fram de förtydliganden och förstärkningar

i styrdokument som regeringen har beslutat för att stärka elevernas digitala kompetens. Utskottet finner inga skäl att föreslå några ytterligare åtgärder mot bakgrund av det pågående arbetet och avstyrker med det anförda motionerna 2016/17:820 (C) yrkande 7, 2016/17:1897 (S) och 2016/17:2954 (C) yrkande 11.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden (S, M, SD, C, V, L, KD) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Utskottets ställningstagande

I detta betänkande behandlas ett antal motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet behandlade under riksmötet 2014/15 och 2015/16 och som riksdagen avslog i enlighet med utskottets förslag (bet. 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12 och 2015/16:UbU14). Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motioner som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. Uppflytning till högre årskurs, punkt 1 (M, L)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Maria Stockhaus (M) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 35 och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 34.

Ställningstagande

Vi vill att man ser över skollagen i syfte att lärare ska få större möjligheter att låta elever som inte når kunskapsmålen gå om en årskurs. I dag är det rektorn på en skola som beslutar om en elev som inte nått kunskapsmålen ska få gå om ett år. Föräldrar eller vårdnadshavare ska även få yttra sig inför ett sådant beslut.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Undervisningstiden, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår motionerna
2016/17:502 av Jesper Skalberg Karlsson (M) och
2016/17:1361 av Alexandra Anstrell (M).

Ställningstagande

Vi anser att det ska vara en målsättning att alla elever i svensk skola på sikt utökar sin skoldag med ytterligare undervisningstid. Internationella studier ger stöd för sambandet mellan utökad undervisningstid och kunskapsresultat. Utökad undervisningstid har exempelvis visats ge tydliga positiva effekter på elevernas resultat i matematik i såväl de lägre som de högre årskurserna. Studier såsom PISA, som har uppskattat effekterna av utökad undervisningstid på elevernas prestation, visar på en positiv effekt för exempelvis flickor, utrikes födda och elever med svagare socioekonomisk bakgrund.

Att utöka den generella undervisningstiden är en stor reform för det svenska skolväsendet, och det är därför befogat att göra en utbyggnad i flera steg. Det ska ske i en takt som ekonomin tillåter och utan att kvaliteten i undervisningen försämras.

Eftersom internationell forskning visar att tidiga insatser har störst effekt på elevernas kunskapsutveckling föreslår vi att man – i ett första steg – utökar skoldagarna med en timme per dag i lågstadiet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten, punkt 3 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt

avslår motionerna

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 26,

2016/17:951 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2016/17:1378 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:1385 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:1896 av Mathias Tegnér (S),

2016/17:2251 av Thomas Finnborg (M) och

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

För att öka likvärdigheten i skolan vill vi att regeringen ger Skolverket i uppdrag att ta fram exempel på hur examinationer kan utformas för att mäta elevers kunskapsresultat kopplat till målen i grundskolan och gymnasiet obligatoriska kurser. Vi vill också att man ser över om det finns ett behov av att tydliggöra och stärka det centrala innehållet i de olika kursplanerna i grundskolan och ämnesplanerna i gymnasiet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten, punkt 3 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 26,

2016/17:1378 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) och

2016/17:1385 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD) samt avslår motionerna

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2016/17:951 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2016/17:1896 av Mathias Tegnér (S),

2016/17:2251 av Thomas Finnborg (M),

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Vi vill att man utreder möjligheten att införa nivågruppering av undervisningen i matematik, svenska och engelska fr.o.m. årskurs 4. Enligt vår mening är det orimligt att begära att alla elever ska lära sig i samma takt. Med en undervisning utan en nivågruppering riskerar elever som lär sig lite långsammare att hamna efter i undervisningen och tappa sugen. De elever som lär sig lite snabbare riskerar att tappa sugen för att de saknar utmaningar därför att undervisningen är för lätt.

De tidigare alternativkurserna fyllde en viktig funktion eftersom de elever som kände att de hade mindre fallenhet för något av dessa ämnen kunde välja att läsa allmän inriktning i stället. På så sätt kunde även dessa elever känna att

de lyckades och stärka sitt självförtroende. Vår uppfattning är att de elever som valde särskild inriktning inte sällan behövde mindre stöd, vilket gjorde att resurser kunde omfördelas för att stötta de elever som behövde mer stöttning.

Att upphöra med alternativkurserna i engelska och matematik var ett misstag, och något som missgynnat såväl studiestarka som studiesvaga elever. Därför bör de åter införas i den svenska skolan.

I England har man precis som i Sverige haft problem på ett antal skolor. Efter ett noggrant arbete – baserat på kunskap och forskning – tog man där fram ett koncept med s.k. academy schools. De skolor som omvandlats till academy schools är skolor som under en lång tid haft omfattande problem. Skolorna leds av statligt tillsatta rektorer som fått ett omfattande mandat att förändra skolorna från grunden.

Vi anser att införandet av ett liknande system i Sverige skulle hjälpa till att vända den negativa trenden med sjunkande skolresultat. Precis som i Storbritannien bör skolorna ha statligt tillsatta rektorer som fått ett omfattande mandat att förändra verksamheten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

5. Andra åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten, punkt 3 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 14 och avslår motionerna

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 26,

2016/17:951 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2016/17:1378 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:1385 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD),

2016/17:1896 av Mathias Tegnér (S),

2016/17:2251 av Thomas Finnborg (M) och

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Det går inte lika bra för pojkar som för flickor i den svenska skolan. I PISA 2015 framträder markanta könsskillnader som ökar mer i Sverige än vad de gör i OECD-länderna generellt. Pojkar presterar sämre i skolan och ägnar

mindre tid åt läxor än jämnåriga flickor. Särskilt dåligt presterar pojkar i läsförståelse och matematik. Vid analysen av PISA 2015 i relation till andra studier konstateras att många pojkar inte förefaller känna sig hemma i dagens skolkultur. Pojkarnas sämre prestationer är ett jämställdhetsproblem och ett framtida samhällsproblem som behöver adresseras. OECD framhåller lösningar i form av en ökad medvetenhet hos lärarkåren, ett bättre individuellt perspektiv för varje elev och smidigare övergångar mellan grundskola, högre utbildning och arbetsliv. Att skolan är en lugn miljö präglad av ordning måste också betecknas som en grundförutsättning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Ansvarsfördelningen, punkt 4 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

I början av maj 2015 kom OECD:s rapport *Improving Schools in Sweden – An OECD Perspective*. Den var ett resultat av en förfrågan från den tidigare alliansregeringen till OECD om hjälp med förslag till hur den svenska skolans resultat ska kunna bli bättre. Anledningen till förfrågan var de sjunkande resultaten i PISA-testerna. På det seminarium där rapporten presenterades sa OECD:s representant bl.a. att expertgruppens intryck av det svenska skolsystemet var att alla nivåer skyller på någon annan och inte tar det ansvar de borde.

Det finns behov av att tydliggöra alla olika nivåers ansvar och även hitta modeller för ansvarsutkrävande. På kommunal nivå förekommer ofta att politiker lägger sig i frågor som rimligen borde vara ett ansvar för professionen. Ett sådant agerande bidrar till förvirringen när det gäller ansvar. I många fall finns även en passiv inställning från professionen när det gäller eget ansvar för t.ex. fortbildning. Även på skol-, lärar- och rektorsnivå behöver ansvarsfördelningen utredas.

Vi föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att tydligt ange vilket ansvar som ligger på respektive nivå i det svenska skolsystemet.

7. Resursfördelningen, punkt 5 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2016/17:3383 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3 och

avslår motion

2016/17:680 av Anette Åkesson (M).

Ställningstagande

Ett bekymmer för många familjer på landsbygden är avståndet till barnens skola. Kommunerna bör ges ökade möjligheter att skapa flexibla lösningar för att uppfylla skolplikten, exempelvis skolundervisning fyra dagar i veckan för mindre barn med lång resväg. Det bör även vara möjligt för en skola att ta emot elever från två länder i gränsbygder.

Det finns också behov av att satsa på skolor i de mest utsatta områdena. Kommunerna ska ha ansvar för att minska klassernas storlek samt rekrytera de bästa och mest motiverade lärarna genom att erbjuda högre lön. Kontakten mellan föräldrar och skola ska stärkas genom ett kontrakt där den exakta utformningen avgörs på lokal nivå. För att vända utvecklingen behöver man satsa på fler karriärlärartjänster till utsatta områden. Det ska vara attraktivt att ta de tuffaste jobben, och det ska löna sig.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Ett aktivt skolval, punkt 6 (M, C, L, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1944 av Jörgen Warborn (M),

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 26,

2016/17:3070 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD) yrkande 2,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 38 och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Elevers rätt att välja måste stärkas. Vi ser ett behov av att vidareutveckla, förenkla, kvalitetssäkra och förstärka valfriheten så att den tillgängliggörs för fler. Till gymnasiet är det många som aktivt väljer skola, oavsett socioekonomisk bakgrund. I valet till grundskolan är det främst elever med socioekonomiskt starka föräldrar som väljer aktivt. De elever som inte själva väljer skola blir placerade i en skola i enlighet med närhetsprincipen. Det innebär att de som inte känner till det fria skolvalet inte ges möjlighet att välja skola. För att fler ska kunna ta del av valfriheten måste den tillgängliggöras och förenklas.

Vi värnar det fria skolvalet och möjligheten att välja mellan olika skolor. Valfriheten är en rättighet som ska garanteras alla elever. För att säkerställa att alla elever ges möjlighet att använda denna rättighet vill vi att det införs ett aktivt skolval i Sveriges samtliga kommuner. Genom att man inför ett aktivt skolval kommer elever och vårdnadshavare att göra ett ännu mer genomtänkt val. Skolor kommer att profilera sig tydligare, vilket ökar mångfalden. Men för att det aktiva skolvalet ska bli möjligt bör informationsinsatserna öka och jämförelserna mellan skolorna bli tydliga. Informerade val har visat sig vara av stor betydelse när många nyanlända elever nu börjar i den svenska skolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Placering vid en skolenhet, punkt 7 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Utredningen om utbildning för nyanlända föreslår i sitt delbetänkande Plats för nyanlända i fler skolor (SOU 2016:9) att en kommun i grundskolan och grundsärskolan ska få göra undantag från bestämmelserna om placering enligt vårdnadshavarnas önskemål om en placering nära hemmet om det finns särskilda skäl med hänsyn till kommunens mottagande av nyanlända elever

eller andra elever som varit bosatta i landet en kortare tid. Utredningen har även lagt fram ett motsvarande förslag i fråga om elever i förskoleklassen som varit bosatta i landet en kortare tid.

Jag anser att utredningens förslag skulle skapa bättre förutsättningar för kommunerna att planera sin verksamhet effektivt och öka möjligheterna att erbjuda eleverna en likvärdig utbildning. Detta bör vara överordnat både önskemål om skolplacering och närhetsprincipen.

Jag anser därför att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om nya regler för placering av elever i kommunala skolor i linje med vad som föreslagits i delbetänkandet Plats för nyanlända i fler skolor av Utredningen om utbildning för nyanlända.

10. Kösystemet för kommunala och fristående skolor, punkt 8 (M, L)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Maria Stockhaus (M) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 39 och

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9 och

avslår motionerna

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Vi anser att man bör se över hur ett gemensamt antagningssystem för kommunala och fristående skolor skulle kunna se ut. Ett kommunalt huvudmannaskap innebär att varje kommun har en egen modell för hur dess kösystem utformas. Vi vill på sikt se att det tillämpas ett enhetligt kösystem i varje kommun, där samtliga kommunens kommunala och fristående skolor ingår. Det året som ett barn fyller sex år ska en skolvalsperiod infalla under våren inför höstens skolstart. Gemensamma kösystem måste införas med krav på transparens och garanterad rättssäkerhet för såväl skolhuvudmän som elever. Dessa reformer ger bättre möjligheter till mer blandade klasser.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Kösystemet för kommunala och fristående skolor, punkt 8 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 25 och
avslår motionerna
2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 39 och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Friskolor ska ha samma möjligheter som kommunala skolor att ta emot asylsökande och nyanlända elever. Kommuner ska i större grad kunna placera elever i andra skolor än de närliggande. I kombination med detta ska distansstöd för elever på deras modersmål utvecklas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Kösystemet för kommunala och fristående skolor, punkt 8 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och
avslår motionerna
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 25,
2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 39 och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

För att skolvalets segregerande effekter ska upphöra måste de antagningsregler som gäller för friskolor förändras. Det är framför allt möjligheten att använda köer för antagning som har stora segregerande effekter. I många fall kan flera års kötid krävas för antagning, något som kraftigt snedvrider konkurrensen om platserna till fördel för elever som kommer från socioekonomiskt starkare hem. Elever födda i Sverige får dessutom en fördel gentemot utlandsfödda elever. Jag anser därför att möjligheten för friskolor att använda sig av kösystem vid antagning av elever bör tas bort.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

13. Vinster m.m., punkt 9 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motionerna

2016/17:38 av Jeff Ahl (SD) och

2016/17:2519 av Robert Stenkvist m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att det ska införas ett förbud mot att ta ut vinst för friskolor som är ställda under statligt huvudmannaskap eller har tecknat ett sådant kunskapskontrakt enligt vårt budgetförslag för 2017 i kommittémotion 2016/17:3046 yrkande 5. Vinstförbudet ska införas om Skolinspektionen har upprättat en åtgärdsplan – efter bedömningen att en skola har kvalitetsbrister – och efter åtgärdsplanen erbjudit skolan ett obligatoriskt kunskapskontrakt med nationella resurser kopplat till vissa åtgärder som forskningen visar stärker kunskapsresultaten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Vinster m.m., punkt 9 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2519 av Robert Stenkvist m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2016/17:38 av Jeff Ahl (SD) och
2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi förespråkar varken vinstförbud eller vinstbegränsning för friskolorna. Däremot vill vi att alla friskolor ska ha en ekonomisk buffert om skolan kommer på obestånd. Det ska då finnas medel för att driva friskolan vidare tills kommunen får möjlighet att ta över de elever som gått på friskolan. Skolinspektionen ska godkänna denna buffert och se till att inga vinster tas ut innan bufferten är säkrad.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

15. Fristående skolor med konfessionell inriktning, punkt 10 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:149 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD) yrkande 2
och
avslår motionerna
2016/17:135 av Amineh Kakabaveh (V) yrkande 3,
2016/17:905 av Yilmaz Kerimo (S),
2016/17:2257 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkandena 1
och 2 samt
2016/17:2475 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD) yrkandena 1
och 2.

Ställningstagande

Trots flera avslöjanden misstänker vi att skolmyndigheterna endast skrapat på ytan vad gäller allvarliga problem med konfessionella friskolor, framförallt på de muslimska friskolorna. Enligt vår uppfattning sker detta med svenska myndigheters goda vilja. Det är naturligtvis oacceptabelt att sådant förekommer i ett modernt land som säger sig vila på en humanistisk och demokratisk värdegrund.

Vi vill att regeringen tillsätter en objektiv utredning med målet att klargöra förhållandena på de konfessionella skolorna.

16. Skolinspektionens uppdrag, punkt 11 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 3 och 6.

Ställningstagande

Vi vill ha en nolltolerans mot dåliga skolor. Men för att denna nolltolerans ska bli verkningsfull måste våra skolmyndigheter, Skolverket och Skolinspektionen, få ett delvis annat och tydligare uppdrag som innebär att man bedömer skolans utbildningskvalitet. Skolinspektionens granskning av skolor ska utgå mer från elevernas kunskapsresultat och undervisningens kvalitet. Det ska inte – som det är i dag – vara möjligt för en skola att ostört fortsätta med sin verksamhet i en situation där över hälften av eleverna inte klarar målen i alla ämnen. Vi vill att granskningarna blir tydligare och följer en betygsskala med tydliga kriterier.

Vidare anser vi att skolor som långsiktigt påvisar goda resultat ska få färre besök av Skolinspektionen medan skolor med sämre utbildningskvalitet ska få tätare uppföljningar. Vi vill därför att man ser över hur frekvensen av Skolinspektionens inspektioner av skolor kan styras mer utifrån tidigare granskningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

17. Fjärrundervisning, punkt 12 (M, C, L, KD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Maria Stockhaus (M), Magnus Oscarsson (KD) och Maria Weimer (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C) yrkande 30.

Ställningstagande

Bristen på lärare i allmänhet och på modersmållärare i synnerhet är ett stort problem. Fjärrundervisning har enligt vår mening stor betydelse för att underlätta integration. Att göra som regeringen, som hösten 2016 inrättade en försöksverksamhet i några enstaka ämnen och tillät fjärrundervisning på entreprenad i modersmål och studiehandledning på modersmålet, räcker inte. Vi har länge velat tillåta fjärrundervisning på entreprenad i alla relevanta ämnen för att avhjälpa läraryrket. Därför bör en försöksverksamhet inrättas omgående som tillåter fjärrundervisning på entreprenad i alla relevanta ämnen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

18. Översyn av regleringen om avgifter, punkt 14 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

I dag har skolorna rätt att ta ut enstaka obetydliga kostnader från vårdnadshavare för t.ex. teaterbesök, avgift för kollektivtrafik eller andra utflykter som barnen förväntas delta i. Olika belopp som vart för sig bedöms som obetydliga kan dock sammanlagt uppgå till en betydande summa, och det är därför viktigt att normen inom skolan är att den ska vara avgiftsfri. För de

flesta familjer kan summorna verka små, men för dem som är fattiga kan smärigränsen för oförutsedda utgifter gå redan vid summor som är väsentligt lägre än de som angetts ovan. Konsekvensen blir att barn till fattiga föräldrar ofta tvingas avstå från att delta vid tillfällen då föräldrarna förväntas betala en avgift. Detta gäller speciellt om det finns flera barn i familjen.

Jag anser därför att regeringen ska initiera en översyn av lagstiftningen som förbjuder avgifter i skolan.

19. E-utbildning och digitala läromedel, punkt 15 (C)

av Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 7 och

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C) yrkande 11 och

avslår motion

2016/17:1897 av Åsa Eriksson m.fl. (S).

Ställningstagande

Utbildning kan i större utsträckning kompletteras med digitala funktioner. Detta gäller såväl högskoleutbildningar som grundskoleutbildningar. Man bör därför skapa nationella strategier och åtgärdsplaner för utveckling av digital utbildning. Det kommer hela landet till del, inte minst de personer som har långa avstånd till dessa grundläggande samhällsfunktioner.

Vidare bör Skolverket få i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att öka tillgången till digitala läromedel. Det finns en brist på digitala läromedel, och en ökad tillgång till kvalitativa digitala läromedel skulle inte bara stärka den pedagogiska inlärningsprocessen i klassrummet utan även möjliggöra distansundervisning. Digitala läromedel skulle kunna vara ett komplement till den lärarledda undervisning som nyanlända elever får och på så vis intensifiera deras utbildning den första tiden. Ett nära samarbete med läromedelsföretag och digitala spjutspetsföretag kan vara en styrka.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M), Betty Malmberg (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 16. När det gäller motionsförslagen från företrädare från vårt parti hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12 och 2015/16:UbU14. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 16. När det gäller motionsförslagen från företrädare från vårt parti hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12 och 2015/16:UbU14. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (C)

Ulrika Carlsson i Skövde (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 16. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12 och 2015/16:UbU14. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 16 (L)

Maria Weimer (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 16. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena

2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12 och 2015/16:UbU14. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 16 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i förslagspunkt 16. När det gäller motionsförslagen från företrädare från mitt parti hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkandena 2014/15:UbU9, 2014/15:UbU11, 2015/16:UbU12 och 2015/16:UbU14. Jag vidhåller de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i dessa sammanhang men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:38 av Jeff Ahl (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett rimligt och attraktivt regelverk för kommunala skolor och fritidshem ska se ut och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:135 av Amineh Kakabaveh (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att religiösa och privata skolor bör förbjudas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:148 av Richard Jomshof (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förskoleklassen ska bli en obligatorisk del av grundskolan i enlighet med vad motionen föreslår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:149 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en hårdare granskning av de konfessionella friskolorna i enlighet med vad som framgår i motionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska tillsättas en utredning med målet att klargöra förhållandena på de konfessionella skolorna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:330 av Bengt Eliasson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för att ansvaret för skolhälsovårdsteam/elevhälsan i framtiden förs över till sjukvårdshuvudmännen – landstingen/regionerna – och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:492 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa fler skoldagar per läsår och utöka den garanterade undervisningstiden i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:499 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta över huvudmannskapet i skolor som inte når målen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:502 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka matematikundervisningen i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:577 av Mathias Tegnér (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda kunskapsresultat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:590 av Krister Örnfjäder och Laila Naraghi (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förlängning av den tidsbegränsade förordningen för Torsås kommun att bedriva distansundervisning på gymnasienivå och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:680 av Anette Åkesson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvalitetssäkra statistik och utvärderingskriterier kring skolgång för nyanlända elever så att rätt resurser hamnar i rätt skola och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:681 av Anette Åkesson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nationella timplanen bör ange undervisningstid i minuter alternativt timmar per vecka för att säkerställa en mer likvärdig mängd undervisning för alla elever i svenska grundskolor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skapa och vidareutveckla strategier för e-utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:834 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska gymnasieskolan och kommunala vuxenutbildningen ska få ett statligt huvudmannskap och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:835 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk grundskola ska få ett statligt huvudmannaskap samt att regeringen skyndsamt ska utreda hur övergången till ett statligt huvudmannaskap ska gå till, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tydlighet vad gäller olika skolors resultat och hur dessa ska publiceras och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förskoleklassen ska bli en obligatorisk del av grundskolan, som därmed blir tioårig, och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundskolorna huvudsakligen bör delas upp i enheter om F-6 och 7-9 och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast utreda möjligheten att införa nivågruppering av matematikundervisningen, svenska och engelska från och med årskurs 4 och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elever som behöver hjälp med läsläsning ska erbjudas sådant stöd av skolan och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att landets skolor bör vara skyldiga att ordna traditionella avslutningar för de elever och föräldrar som så önskar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:905 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för etablering av friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:951 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grundskolans uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:998 av Sotiris Delis (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta att fristående skolor inkluderas i lagen om valfrihetssystem (LOV) och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1083 av Jan Björklund m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statlig skola och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1198 av Maj Karlsson m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en översyn av lagstiftningen som förbjuder avgifter i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1361 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till att i grunden förändra den svenska skolan och införa ett system med tre terminer i stället för dagens två, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1378 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa möjligheten med en statligt tillsatt rektor enligt academy schools-modellen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1385 av Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa två inläsningsnivåer från årskurs 4 för matematik, svenska och engelska i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1822 av Fredrik Schulte m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett regelverk som möjliggör för grundskoleelever att välja skolor som ligger i andra kommuner än de som eleverna är folkbokförda i och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av reglerna om tillståndsgivning för friskolor så att ett helt nytt tillstånd inte behöver utfärdas varje gång en friskolekoncern önskar etablera en ny skola och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta kommunala och fristående skolor att lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1896 av Mathias Tegnér (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibel skolstart och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1897 av Åsa Eriksson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för it-strategin vidta åtgärder som möjliggör framtagande av en gemensam

elevinloggning som följer eleven genom hela skolsystemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1944 av Jörgen Warborn (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa aktivt skolval och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1988 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolplaceringar i grundskolan bör utgå från upptagningsområden där en elev placeras i en kommunal skola, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet att komma med alternativa önskemål vid skolplacering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten för friskolor att använda sig av kösystem vid antagning av elever bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om nya regler för placering av elever i kommunala skolor i linje med vad som föreslagits i delbetänkandet av Utredningen om utbildning för nyanlända (SOU 2016:9), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2251 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över utbildningsstöd för familjehemsplacerade barn och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2257 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stopp för konfessionella friskolor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stopp för religiösa trossamfund att få driva skolor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2363 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta kommunala utbildningsförvaltningar bedöma enskilda lovangelägenheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2475 av Markus Wiechel och Johan Nissinen (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen i uppdrag att granska skolor som drivs av trossamfund eller har en nära koppling till sådana och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka ekonomiska band som bör finnas mellan offentligt finansierade trossamfund som också driver friskolor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2519 av Robert Stenkvist m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste finnas ett påvisbart behov av den utbildning som en ny friskola avser att ge, exempelvis en viss pedagogisk profil eller språkprofil, för att en friskola ska få starta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lika villkor för fristående och kommunala skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att friskolor måste bygga upp en ekonomisk buffert och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud mot kommunala avknoppningar av skolor och förskolor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda finansiering av friskolor med bidrag och lån från aktörer utanför Norden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samma krav på regelefterlevnad ska ställas på religiösa friskolor som på övriga skolor samt att kontrollen av konfessionella friskolor ska bli hårdare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2599 av Anders Forsberg (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunala skolor bör åläggas att ordna traditionella avslutningar för de elever och föräldrar som så önskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2659 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad flexibilitet med bibehållen kvalitet inom skolväsendet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2802 av Emanuel Öz m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de satsningar som regeringen numera gör på läxhjälp bör fortsätta för att ge alla barn och unga jämlika förutsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2954 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett ökat samarbete mellan skolhuvudmännen så att lärares kompetens kan delas mellan skolor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolverket bör undersöka förutsättningarna för att öka tillgången till digitala läromedel och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fjärrundervisning ska tillåtas i alla relevanta ämnen, att skolor ska ha möjlighet att anordna fjärrundervisning på entreprenad och att möjligheterna till distansundervisning ses över och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla det fria skolvalet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett aktivt skolval och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en skyldighet för kommuner att erbjuda andra aktörer att ta över nedläggningshotade skolor och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att inrätta ett snabbspår hos Skolinspektionen för de friskolor som ansöker om att ta över en nedläggningshotad skola och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna att se över kösystemet till skolor och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen fokuserar på skolor som missköter sig och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2973 av Johanna Jönsson m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att friskolor ska ha samma möjligheter som kommunala skolor att ta emot nyanlända barn och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av fjärrundervisning för att underlätta integration och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3039 av Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fjärrundervisning ska tillåtas i alla relevanta ämnen och att skolor ska ha möjlighet att anordna fjärrundervisning på entreprenad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3040 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad undervisningstid i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en ansvarsutredning för att säkerställa att styrkedjan i svensk skola förtydligas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förändrat uppdrag för Skolinspektionen att bedöma skolans utbildningskvalitet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skolor som långsiktigt påvisar goda resultat får färre besök av Skolinspektionen medan skolor med sämre utbildningskvalitet får tätare uppföljningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3045 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram exempel på hur examinationer kan utformas för att mäta elevers kunskapsresultat kopplat till målen i grundskolan och gymnasiet obligatoriska kurser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tydliggöra och stärka det centrala innehållet i de olika ämnesplanerna på grundskolan och gymnasiet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3070 av Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna rätten till det fria skolvalet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en rätt till aktivt skolval i samtliga kommuner i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3194 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sjukhusskolorna bör öppnas för barn som är anhöriga så att de kan få sin undervisning tillgodosedd under anhörigas vistelser på olika vårdinrättningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3211 av Annika Eclund m.fl. (KD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undervisningstiden med fokus på läsning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidga Skolinspektionens uppdrag till att också ge förbättringsorienterad återkoppling som stöder skolorna i arbetet med att åtgärda missförhållanden, brister och kvalitetsproblem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett aktivt och fritt skolval införs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att transparensen och förståelsen för skolpengens beräkning ska stärkas genom en tydlig modell där beräkningsunderlaget från kommunen är transparent och lika för alla skolor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska tillämpa reglerna för skolskjuts lika, oavsett huvudman, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur skolor med stora brister i verksamheten, och som därigenom inte kan erbjuda eleverna den skolgång de har rätt till, ska stängas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att adressera problemet med pojkars sämre prestationer i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3372 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större möjligheter för lärare att låta elever som inte når kunskapsmålen gå om en årskurs och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett aktivt skolval och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett gemensamt kösystem och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3383 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en satsning på skolorna i de mest utsatta områdena och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3389 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förbud för friskolor som är ställda under ett kunskapskontrakt att ta ut vinst och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och tydliggöra ansvarsfördelningen för skolan mellan stat och kommun och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett aktivt skolval och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur ett gemensamt antagningssystem för kommunala och fristående skolor kan se ut och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större möjligheter för lärare att låta elever som inte når kunskapsmålen gå om en årskurs och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet under förslagspunkt 16

Motion	Motionärer	Yrkanden
16. Motioner som bereds förenklat		
2016/17:148	Richard Jomshof (SD)	
2016/17:149	Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda 1 SD)	
2016/17:330	Bengt Eliasson (L)	
2016/17:492	Gunilla Nordgren (M)	
2016/17:499	Jesper Skalberg Karlsson (M)	
2016/17:681	Anette Åkesson (M)	
2016/17:834	Stefan Jakobsson m.fl. (SD)	1
2016/17:835	Stefan Jakobsson m.fl. (SD)	1, 5, 13, 20, 27 och 33
2016/17:998	Sotiris Delis (M)	
2016/17:1083	Jan Björklund m.fl. (L)	
2016/17:1822	Fredrik Schulte m.fl. (M)	5–7
2016/17:1988	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	1 och 2
2016/17:2363	Johnny Skalin (SD)	
2016/17:2519	Robert Stenkvist m.fl. (SD)	1, 2 och 5–7
2016/17:2599	Anders Forsberg (SD)	
2016/17:2802	Emanuel Öz m.fl. (S)	
2016/17:2954	Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (C)	8, 12, 25, 28, 29, 31 och 32
2016/17:3039	Daniel Bäckström och Per Åsling (båda C)	
2016/17:3070	Christer Nylander m.fl. (L, M, C, KD)	1
2016/17:3194	Penilla Gunther (KD)	
2016/17:3211	Annika Eclund m.fl. (KD)	12, 15 och 25–28
2016/17:3389	Anna Kinberg Batra m.fl. (M)	6